

FUNDACJA ROZWOJU
DEMOKRACJI LOKALNEJ

SPRAWOZDANIE
ROCZNE

*Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej*

1989 r.

2006

rok

Warszawa 2007

**FUNDACJA ROZWOJU
DEMOKRACJI LOKALNEJ**

SPRAWOZDANIE ROCZNE 2006

Plac Inwalidów 10
01-552 Warszawa

tel.: 022 322 84 00
fax: 022 322 84 10

biuro@frdl.org.pl
www.frdl.org.pl

Sprawozdanie opracowała: Małgorzata Herbich

Projekt graficzny: Tomasz Maniewski

Znów minął kolejny rok w życiu samorządów polskich. Powstają nowe problemy i wyzwania, ale samorządy mogą odnotować wciąż nowe sukcesy. Wybory samorządowe stanowiły dobrą okazję do podsumowań. Nasza Fundacja, przestrzegając pilnie swego apolitycznego charakteru, w żadnej kampanii nie uczestniczyła, ale z satysfakcją odnotowaliśmy powstanie szerokiego grona lokalnych liderów, którzy, ciesząc się wielkim poparciem lokalnych społeczności, stają się symbolami samorządności. Jest to ich sukces osobisty, ale i potwierdzenie sensu i znaczenia samorządności w Polsce.

Procesy przemian społecznych i gospodarczych, zachodzące tak w Polsce, jak i w Europie, a szczególnie związane z polskim członkostwem w Unii Europejskiej, powodują, że samorządy stanęły wobec nowych wyzwań. Władze samorządowe, reprezentujące różne ugrupowania polityczne, zdają więc trudny egzamin. W szybkim tempie muszą opanować reguły budowania programów strategicznych, selekcji priorytetów rozwojowych, współpracy z partnerami społecznymi i gospodarczymi, znalezienia odpowiedzi na pytania związane z nowymi wyzwaniami społecznymi i gospodarczymi. Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że do europejskiego egzaminu lokalne władze są nieźle przygotowane.

Wspieranie rozwoju lokalnego i regionalnego staje się jednym z podstawowych zadań władz samorządowych. Błędem jest jednak sprowadzanie go jedynie do umiejętności pozyskiwania funduszy unijnych czy do propagowania walorów poszczególnych miejscowości. Działania te są konieczne, ale stanowią jedynie wycinek rzeczywistych problemów. Wspieranie rozwoju wymaga wyznaczania celów i sposobów ich realizacji, a więc tworzenia długofalowych strategii, opartych z jednej strony na potrzebach miejscowych społeczności, a z drugiej na realnych możliwościach ich realizacji. Trzeba wiedzieć, czego się chce, ale również wiedzieć, jak to osiągnąć.

Są to trudne zadania. Celem FRDL jest wspomaganie władz lokalnych w ich realizacji. Rozwijamy więc te formy działań, które są szczególnie przydatne. Typowe szkolenia powoli odchodzą na plan dalszy. Administracja lokalna jest coraz lepiej przygotowana do swej pracy. Cieszymy się, że do tego wzrostu przyczyniają się w dużym stopniu nasze Wyższe Szkoły Administracji Publicznej. Trzeba więc wykorzystywać gromadzone doświadczenia dla przekazywania ich innym. Stąd coraz większą rolę odgrywają w naszej pracy fora lokalnych specjalistów. Chcemy też gromadzić ich doświadczenia, aby zwracać uwagę władzom centralnym na te sprawy, które wymagają rozwiązań legislacyjnych, i na te, które zagrażają samorządności, a tym samym mogą prowadzić do zahamowania inicjatyw lokalnych, stanowiących jedną z podstawowych sił rozwoju kraju.

Chcemy do tych prac wciągnąć możliwe wszystkie środowiska związane z samorządem. Jedną z takich inicjatyw, do której przywiązujemy wielkie znaczenie, jest Samorządowe Forum Kobiety, gromadzące wójciny, burmistrzynie i prezydentki, których liczba powoli rośnie.

Nadal w centrum naszego zainteresowania jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Samorządność ma sens tylko wtedy, gdy społeczności potrafią same rozwiązywać swoje lokalne problemy. Konieczne jest wzmocnienie związków pomiędzy ludźmi a wybranymi przez nich władzami. Jest to jedno z najważniejszych aktualnych zadań.

Już niedługo FRDL będzie obchodzić swoje osiemnaste „urodziny”, a więc swoją „pełnoletniość”, a wkrótce potem jubileusz milionowego uczestnika swych działań szkoleniowych. Tak długi, w polskich warunkach, życiorys zobowiązuje nas szczególnie. Będziemy więc nadal pełnić naszą misję wspierania samorządności i demokracji lokalnej.

Prof. Jerzy Regulski
Prezes

SPIS TREŚCI

WŁADZE FRDL	7
CZYM JEST FUNDACJA ROZWOJU DEMOKRACJI LOKALNEJ	8
PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ W ROKU 2006	9
ROZWÓJ SAMORZĄDNOŚCI TERYTORIALNEJ I ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	17
Szkolenia	18
Doradztwo i konsultacje dla samorządów terytorialnych	20
Fora samorządowe	22
Nagrody, konkursy i patronaty	25
Realizacja projektów	27
SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE	29
LOKALNY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY	33
Wspieranie administracji samorządowej	33
Wspieranie Małych i Średnich Przedsiębiorstw	34
Wspieranie rozwoju rynku pracy	34
ROZWÓJ DEMOKRACJI LOKALNEJ W KRAJACH DOKONUJĄCYCH TRANSFORMACJI USTROJOWEJ	36
Albania	37
Azerbejdżan	37
Białoruś	37
Gruzja	38
Mołdowa	39
Rosja	39
Serbia i Czarnogóra	40
Ukraina	40

INFORMACJE FINANSOWE	41
WYŻSZE SZKOŁY ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	48
Wyższa Szkoła Administracji Publicznej im. Stanisława Staszica w Białymstoku	49
Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Kielcach	50
Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Łodzi	51
Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Szczecinie	52
ZAŁĄCZNIKI	53
Załącznik 1 – Lista forów samorządowych działających przy ośrodkach FRDL w roku 2006	53
Załącznik 2 – Konferencje i seminaria zorganizowane przez FRDL i WSAP w roku 2006	55
Załącznik 3 – Publikacje FRDL i WSAP w roku 2006	59
Załącznik 4 – Lista projektów zrealizowanych przez FRDL w roku 2006	61
ADRESY OŚRODKÓW REGIONALNYCH FRDL i WSAP	73
RECAPITULATION OF ACTIVITIES CONDUCTED IN 2006	77

CZYM JEST FRDL

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej jest największą organizacją pozarządową wspomagającą samorządy terytorialne w Polsce. Powstała we wrześniu 1989 roku.

Misją FRDL jest szerzenie idei samorządności obywatelskiej rozumianej jako podstawowa forma demokracji. Fundacja to sieć 16 regionalnych ośrodków oraz Biuro Zarządu w Warszawie, a także ściśle z nimi współpracujące, założone przez FRDL, 4 wyższe szkoły administracji publicznej.

Adresatami działań FRDL są samorządy terytorialne, administracja publiczna, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i społeczności lokalne. FRDL oferuje szkolenia i doradztwo we wszystkich dziedzinach ważnych dla samorządów terytorialnych, dla rozwoju lokalnego oraz w zakresie aktywizacji obywatelskiej. Przygotowuje i realizuje projekty w Polsce i zagranicą, szczególnie w krajach będących w okresie transformacji ustrojowej. Prowadzi prace badawcze, zabiera głos w debatach publicznych, organizuje branżowe fora pracowników administracji samorządowej.

Działalność FRDL finansowana jest z krajowych i zagranicznych środków publicznych, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, a także funduszy prywatnych organizacji.

Fundacja została wyróżniona:

- UN Habitat Scroll of Honour w 1995 roku
- Nagrodą Główną Premiera RP w konkursie *Pro Publico Bono* w 2000 roku
- Nagrodą Honorową Forum Ekonomicznego w Krynicy za działalność na rzecz porozumienia w Europie Środkowo-Wschodniej w 2004 roku

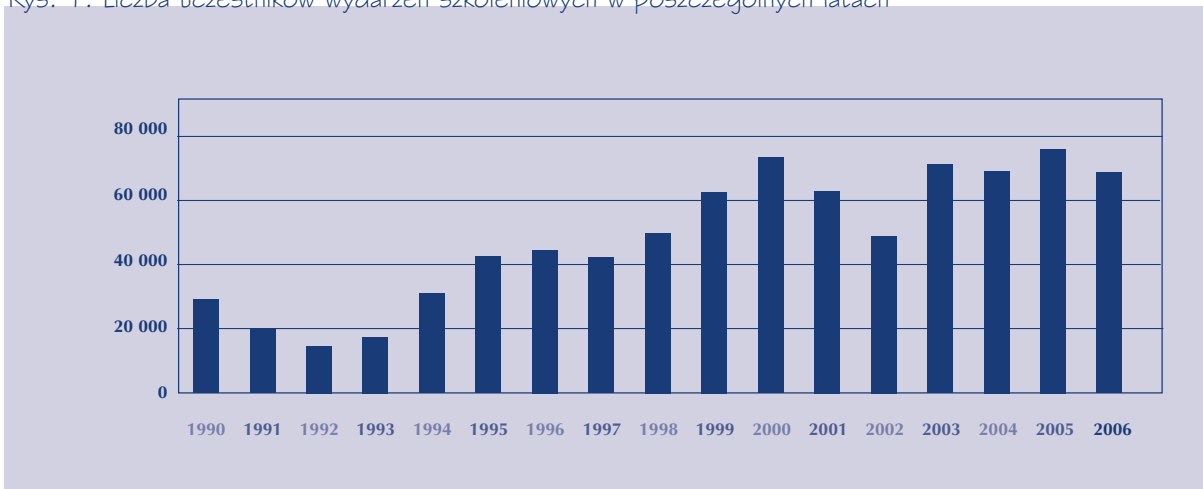
Zespół FRDL na VIII dorocznym spotkaniu, Polanica, wrzesień 2006.

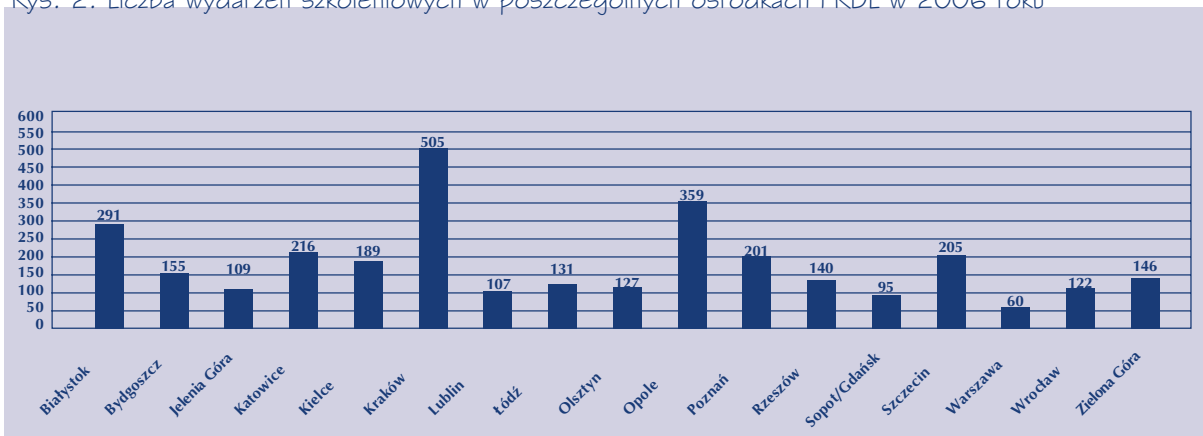

Rys. 1. Liczba uczestników wydarzeń szkoleniowych w poszczególnych latach

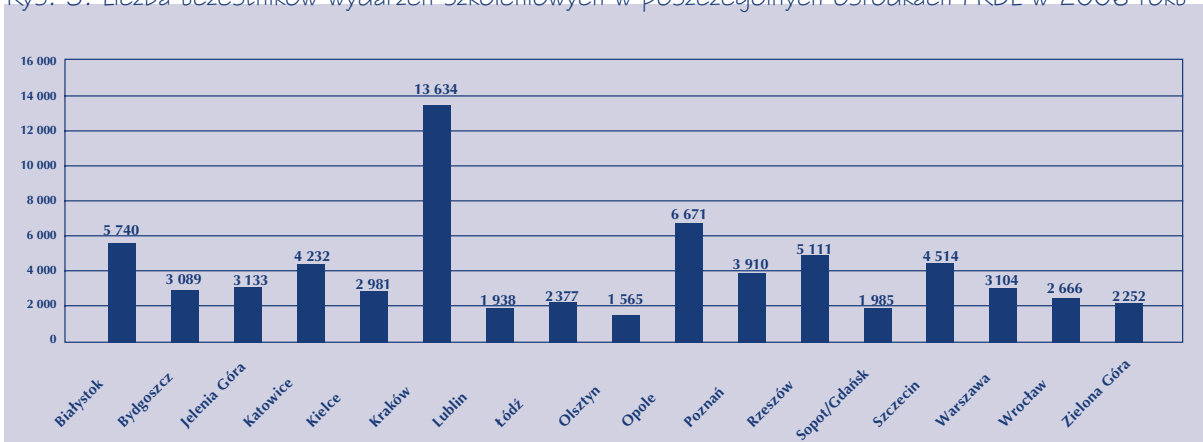

W roku 2006 sieć szesnastu Ośrodków Regionalnych Fundacji zorganizowała **3 158** wydarzeń szkoleniowych (wszystkie formy, w tym szkolenia ofertowe i zlecone, prowadzone w ramach projektów i działalności forów oraz konferencje i seminaria). Wzięło w nich udział **68 017** uczestników (podczas **88 013** tzw. osobodni szkoleniowych).

Rys. 2. Liczba wydarzeń szkoleniowych w poszczególnych ośrodkach FRDL w 2006 roku

Rys. 3. Liczba uczestników wydarzeń szkoleniowych w poszczególnych ośrodkach FRDL w 2006 roku

Obrady uczestników programu polsko-czesko-niemieckiej współpracy transgranicznej „Czysta Nysa – wizytówką Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa”, Jelenia Góra.

Dowodem wysokiej jakości szkoleń oferowanych przez Fundację jest zlecenie przez Urząd Służby Cywilnej, a potem przez Kancelarię Premiera, realizacji trzech kolejnych projektów szkoleniowych, których celem jest podniesienie kwalifikacji 13 200 urzędników administracji państwowej.

Podobnie jak w latach 2004 i 2005, szkolenia na temat instrumentów polityki strukturalnej UE prowadzone przez FRDL były objęte patronatem Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (początkowo Ministerstwa Gospodarki i Pracy). W 2006 roku Fundacja uzyskała Certyfikat Wstępny – wpis do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia jako agencja doradztwa personalnego oraz poradnictwa zawodowego.

Usługi doradcze i konsultacyjne stanowią drugą ważną formę działania Fundacji. Poprzez ofertę szkoleniową i inne inicjatywy, FRDL stymuluje proces ustawicznego podnoszenia kwalifikacji i wiedzy przez przedstawicieli władz i administracji publicznej, środowisk obywatelskich oraz przedsiębiorców, z drugiej zaś strony stara się ich merytorycznie wspomagać przy planowaniu i podejmowaniu strategicznych decyzji.

Trzy regionalne ośrodki Fundacji – bydgoski, katowicki i krakowski – wspierały rozwój przedsiębiorczości w oparciu o Certyfikat Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Ośrodek w Katowicach uzyskał ten certyfikat w roku 2006. Wszystkie trzy ośrodki prowadziły Punkty Konsultacyjne KSU (zlokalizowane w Bydgoszczy, Krakowie, Tarnowie i Zabrzu).

W Białymstoku funkcjonował Regionalny Ośrodek Szkoleniowy Europejskiego Funduszu Społecznego (ROSzEFS) na Podlasiu, który miał na celu zwiększenie umiejętności projektodawców EFS w przygotowaniu, wdrażaniu i zarządzaniu projektami oraz tworzeniu partnerstw lokalnych. Przy FRDL w Kielcach działa też od 2002 roku Regionalny Ośrodek Programu „Młodzież” Unii Europejskiej, wspierający kształcenie pozaszkolne. W Opolu od 2005 roku funkcjonuje Punkt Informacyjny tego programu.

W roku 2006 została podjęta decyzja o zakończeniu pracy działającej przy Fundacji Niepublicznej Placówce Doskonalenia Nauczycieli.

Przedstawiciele Forum Sekretarzy Województwa Podlaskiego, uczestnicy międzynarodowej konferencji „Współpraca miast bliźniaczych i partnerskich w regionach wiejskich. Najlepsze praktyki zrównoważonego rozwoju” z Giuseppe Torchio, burmistrzem prowincji Cremona, organizatorem konferencji.

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej realizowała w 2006 roku **115 projektów** we wszystkich obszarach swojej działalności (załącznik nr 4 – lista realizowanych projektów). Były to przede wszystkim projekty szkoleniowo-doradcze. Dotyczyły usprawnienia działania administracji publicznej, rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez wspieranie organizacji pozarządowych oraz doskonalenia mechanizmów ich współpracy z samorządami terytorialnymi (25% projektów), rozwoju gospodarczego, przedsiębiorczości i przeciwdziałania bezrobociu (42% projektów). Obejmowały także zagadnienia związane z integracją wewnątrz UE, współpracą międzynarodową i przygraniczną (16,5% projektów). W tej grupie znalazły się m. in. projekty europejskiej wymiany wolontariuszy w ramach działań w Programie Wspólnoty Europejskiej „Młodzież”. Ponadto 16,5% zrealizowanych projektów stanowiły te, które miały na celu przekazywanie polskich doświadczeń przemian ustrojowych krajom przechodzącym obecnie transformacje polityczne.

Środki na realizację projektów były pozyskiwane w otwartych przetargach i konkursach grantowych. Fundacja prowadziła też projekty na zlecenie. Podobnie jak w roku 2005, większość projektów (73%) finansowana była z funduszy unijnych. FRDL uzyskiwała też pieniądze z funduszy rządowych – krajowych i zagranicznych – oraz od organizacji pozarządowych.

Wśród projektów prowadzonych przez Fundację były zarówno ogólnofundacyjne, koordynowane przez Biuro Zarządu w Warszawie, jak i realizowane w kilku regionach i koordynowane przez same ośrodki, a także indywidualne projekty ośrodków. 43% spośród nich było kontynuacją działań rozpoczętych we wcześniejszych latach.

Szczególnie ważną, stale rozwijającą się formą kształcenia ustawicznego kadr administracji publicznej, realizowaną przez FRDL – stanowią fora lokalnych specjalistów samorządowych. Służą one integracji środowisk zawodowych, ich wzajemnemu wsparciu, poszerzaniu wiedzy, doskonaleniu warsztatu wykonywanego zawodu i piastowanego stanowiska. W roku 2006 funkcjonowały **73 fora** (załącznik nr 1 – lista forów).

Fundacja organizuje na terenie całej Polski konferencje, debaty, seminaria. Często stanowią one jeden z elementów realizowanych projektów. W roku 2006 odbyło się **89** tego rodzaju wydarzeń (załącznik 2 – lista konferencji).

FRDL od połowy lat 90. prowadzi działania w krajach przechodzących transformację ustrojową i gospodarczą, przekazując polskie doświadczenia w zakresie tworzenia ustroju i funkcjonowania samorządu terytorialnego, aktywności obywatelskiej i rozwoju społeczno-gospodarczego na poziomie lokalnym i regionalnym. W roku 2006 objęły one Azerbejdżan, Białoruś, Chorwację, Gruzję, Mołdowę, Serbię, Czarnogórę, Rosję i Ukrainę. Fundacja jest członkiem Grupy „Zagranica”, zrzeszającej polskie organizacje pozarządowe, które realizują programy pomocowe na rzecz innych krajów.

FRDL starała się szeroko upowszechnić problematykę swoich działań, tak na poziomie ogólnopolskim, jak i regionalnym. Na mocy umowy o współpracy z „Gazetą Samorządu i Administracji”, Fundacja dysponuje stałą stroną informacyjną w tym dwutygodniku. Współpraca z mediami stanowi też często element projektów (np. współpraca z „Gazetą Sokołką” przy realizacji projektu „Sołtycki i liderki wiejskie – kobiety zarządzają polską wsią”). Szczególnie ważną rolę odgrywały kontakty i współpraca z mediami przy realizacji poszczególnych projektów – np. w ramach projektu „Odnaleźć siebie” (ZPORR Działania 1.5.) – TVP 3 Białystok wyemitowała sześć odcinków telenoweli, trwających w sumie 150 minut. Fundacja utrzymywała też ścisłą współpracę przede wszystkim z Serwisem Samorządowym PAP, z portalem organizacji pozarządowych www.ngo.pl, z TVP 3, a także z innymi mediami. Wydarzenia organizowane przez Fundację były objęte patronatami medialnymi.

Przedstawiciele mediów na konferencji inauguracyjnej realizacji projektu tworzenia gminnych programów przeciwdziałania narkomanii w województwie łódzkim, październik 2006.

Bogusława Bukowska, zastępca dyrektora Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii, udzielająca wywiadu dziennikarzom radiowym w czasie konferencji oficjalnie otwierającej projekt „Wsparcie regionalnych i lokalnych społeczności i lokalnych społeczności w przeciwdziałaniu narkomanii na poziomie lokalnym”.

Powołane na początku lat dziewięćdziesiątych przez założycieli FRDL pomaturalne szkoły administracji publicznej, przekształcone potem w wyższe szkoły (WSAP) w Białymstoku, Kielcach, Łodzi i Szczecinie, posiadają odrębną osobowość prawną, ale ściśle współpracują z Fundacją i stanowią jej merytoryczne zaplecze. W sumie mury WSAP opuściło już **9952 absolwentów**, przy czym w samym roku 2006 były to **1792** osoby korzystające ze studiów stacjonarnych, zaocznych i podyplomowych. W rankingu szkół wyższych dziennika „Rzeczpospolita” i tygodnika „Perspektywy”, przeprowadzonym na początku 2007 roku, w kategorii niepaństwowych wyższych uczelni licencjackich – WSAP w Białymstoku zajęła po raz kolejny pierwsze miejsce, a WSAP w Łodzi przesunęła się z miejsca 15 na 6.

Fundacja wraz z uczelniami prowadzi działalność wydawniczą, zamykając 2006 rok 34 publikacjami (załącznik 3 – lista publikacji). Najważniejszą pozycją było „ABC samorządu terytorialnego – poradnik nie tylko dla radnych”, wydany jako merytoryczna pomoc dla samorządowców wybranych jesienią 2006 roku. Książka stanowiła zaktualizowaną wersję „Poradnika dla radnych” z 2002 roku. Obie publikacje zostały sfinansowane z grantu Fundacji im. Fridriecha Naumanna. Wydawane też były materiały szkoleniowe i promocyjne (raporty, ulotki itp.).

W roku 2006 nastąpiły dwie istotne zmiany w strukturze Fundacji. Z końcem roku reaktywowany został ośrodek w Sopocie jako samodzielny ośrodek regionalny pod nazwą FRDL – Pomorskie Centrum Samorządu Terytorialnego. Poprzednio funkcjonował on przejściowo (w latach 2002–2006) jako filia Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie. Jednocześnie przeniesiono jego siedzibę do Gdańska.

Od 1 września 2006 roku działające na Mazowszu Warszawskie Centrum Demokracji Lokalnej (WC DL) zostało włączone w strukturę Biura Zarządu FRDL, jako Dział Szkoleń i Konsultingu.

Trzy ośrodki FRDL miały w tym roku Certyfikat ISO: Pomorsko-Kujawskie Centrum Demokracji Lokalnej w Bydgoszczy, Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie, Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego im. Waleriana Pańki w Katowicach.

Rok 2006 był także okresem ważnych zmian personalnych w Fundacji. Przede wszystkim zakończyła się 3-letnia kadencja członków Rady Nadzorczej FRDL (31 maja). Z udziału w pracach Rady w kolejnej kadencji zrezygnowało trzech jej członków: Janusz Kindler, Jan Olbrycht i Wiesław Sikorski. Na ich miejsce Rada Fundatorów FRDL powołała Jana Cieślika, Adama Puzę, Grażynę Prawelską-Skrzypek i Bogdana Zdrojewskiego. Na kolejną kadencję w Radzie pozostali: Elżbieta Hibner, Joanna Starega-Piasek, Adam Kowalewski (przewodniczący) i Jan Król (wiceprzewodniczący). W dniu 30 listopada zakończyła się także 3-letnia kadencja Zarządu FRDL. Z dniem 1 grudnia powołany został Zarząd w składzie: Barbara Imiołczyk – prezes, Hanna Szczebłewska – wiceprezes, Irena Peszko – członkini i Jan Chrobak – jedyny nowy członek Zarządu.

Zmiany wiązały się także z sukcesami odniesionymi w wyborach samorządowych przez pracowników FRDL. Roman Ciepiela, wicedyrektor MISTiA w Krakowie, został wicemarszałkiem województwa małopolskiego. Józef Suszyński, dyrektor ośrodka w Zielonej Górze, dziś jest wicestarostą powiatu nowosolskiego.

W końcu 2006 roku zespół Fundacji liczył 249 pracowników etatowych. Po raz kolejny część z nich uczestniczyła w ogólnopolskim dorocznym spotkaniu, które tym razem odbyło się we wrześniu w Polanicy. Poświęcone było rozwiązaniu stojących przez FRDL dylematów związanych z rozwojem organizacji i nakreśleniu strategii przyszłych działań.

Kadra FRDL korzysta obecnie z możliwości podniesienia swoich kompetencji i umiejętności zawodowych dzięki tzw. „Akademii FRDL”. Jest to projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowany pod nadzorem Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Korzysta z niego 105 pracowników Fundacji w całej Polsce, uczestnicząc w szkoleniach, studiach podyplomowych, kursach języka angielskiego.

Coraz większą rolę w funkcjonowaniu naszych biur odgrywają wolontariusze i stażyści. Dajemy tym sposobem młodzieży możliwość zdobycia doświadczeń zawodowych. Współpraca ta wielokrotnie prowadzi do zatrudnienia.

W Fundacji od 2003 roku obowiązuje księga standardów szkoleń i promocji. Obecnie wprowadzany jest w całej sieci jednorodny system oceny pracowników i zarządzania finansami.

Wolontariusze-ankieterzy
w programie „Bank Dobrych Praktyk”,
Jelenia Góra.

Uczestnicy konferencji
„Jak zdobyć i zatrzymać 1% podatku
w województwie zachodniopomorskim?”,
Szczecin, grudzień 2006.

Fundacja jest jednym ze współtwórców Ogólnopolskiego Forum Organizacji Pozarządowych (OFOP), a jej przedstawiciel piastował w 2006 roku funkcję wiceprezesa zarządu. Przedstawiciele FRDL byli ponadto członkami ogólnopolskich Komitetów Monitorujących fundusze strukturalne i ogólnopolskich Komitetów Sterujących ds. funduszy strukturalnych, a także Regionalnych Komitetów Sterujących (RKS) i Regionalnych Komitetów Monitorujących (RKM). Przedstawiciel FRDL jest członkiem Rady Działalności Pożytku Publicznego przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej.

FRDL jest też członkiem-założycielem Polskiej Izby Firm Szkoleniowych. Należy m. in. do *European Network of Training Organizations for Local and Regional Authorities of Europe* – europejskiej sieci organizacji prowadzących szkolenia dla władz lokalnych i regionalnych – ENTO, a jej przedstawiciel od kilku kadencji działa we władzach tej organizacji.

Dyskusja na temat roli mediów w promowaniu aktywności obywatelskiej, konferencja „Jak zdobyć i zatrzymać 1% podatku w województwie zachodniopomorskim?”, Szczecin, grudzień 2006 r.

Prezentacja najlepszych projektów z Banku Dobrych Praktyk podczas konferencji zamykającej projekt, Warszawa, grudzień 2006 r.

ROZWÓJ SAMORZĄDNOŚCI TERYTORIALNEJ I ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Jeden z głównych celów działań Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej stanowi rozwój samorządności terytorialnej i administracji publicznej. FRDL jest największą polską organizacją szkolącą jej kadry. Cel ten realizowany jest poprzez:

- szkolenia,
- seminaria i konferencje,
- doradztwo i konsultacje,
- inicjowanie i prowadzenie forów i klubów branżowych,
- realizację specjalistycznych projektów,
- badania naukowe i analizy,
- opracowanie i udostępnianie informacji,
- konkursy promujące podnoszenie kwalifikacji i poziomu zarządzania jednostkami.

Ośrodki Fundacji systematycznie (co miesiąc) rozsyłają swoje oferty usług do urzędów administracji samorządowej i innych stałych klientów, a także upowszechniają je poprzez swoje strony w internecie (dostępne również poprzez www.frdl.org.pl).

V Święto Samorządu Terytorialnego w Małopolsce.

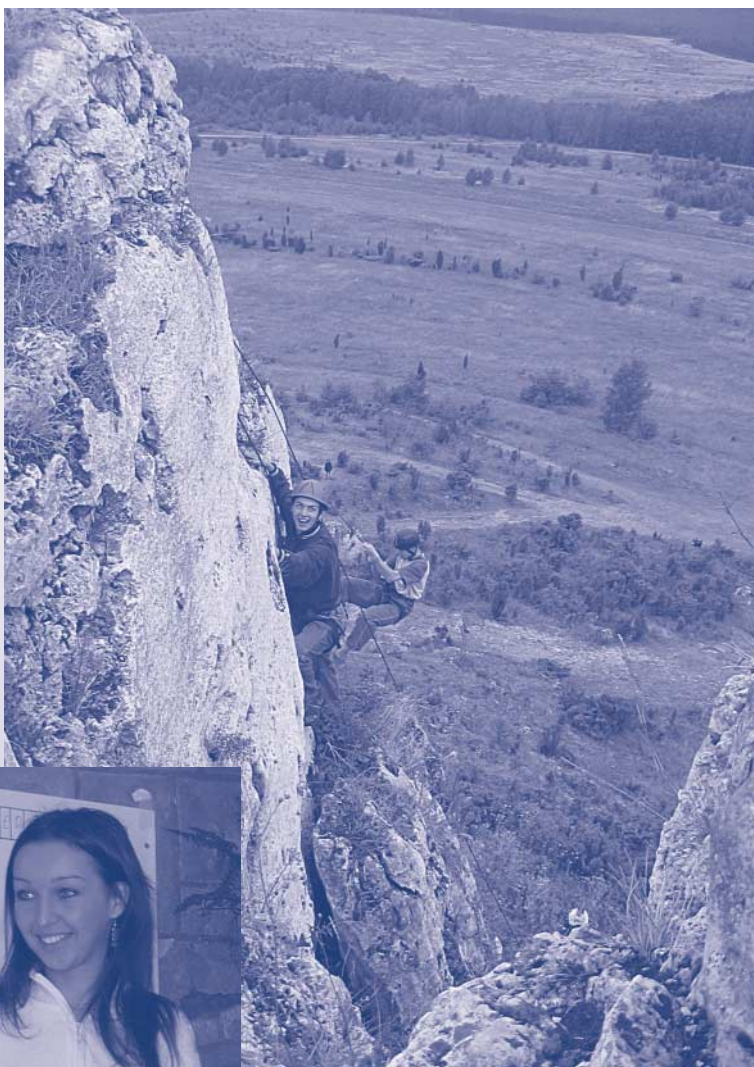

Szkolenia

Fundacja jest członkiem-założycielem Polskiej Izby Firm Szkoleniowych. Szkolenia stanowią podstawową formę jej działalności. Od 2004 do końca 2006 objęte były one patronatem Ministerstwa Gospodarki i Pracy, a potem Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (MRR) w zakresie dotyczącym instrumentów polityki strukturalnej. Wg opinii MRR „działania szkoleniowe prowadzone przez te instytucje zapewniły beneficjentom funduszy strukturalnych możliwość uzyskiwania wiedzy na jak najwyższym poziomie, zarówno merytorycznym jak i organizacyjnym”. W ramach patronatu w latach 2005-2006 Fundacja przeszkoliła **3 763** osób.

Każdy z 16 ośrodków regionalnych FRDL przygotowuje propozycje oferty programowej, opracowywaną przez ekspertów FRDL w oparciu o badanie potrzeb w poszczególnych regionach, organizuje specjalistyczne szkolenia na zamówienie, a także będące elementem realizowanych projektów. Szkolenia stanowią też jedną z ważniejszych form pracy działających przy ośrodkach forów i klubów branżowych pracowników samorządów.

Wspinaczka skałkowa była elementem warsztatów z komunikacji interpersonalnej w ramach programu „Alfa i Omega” w Opolu.

Studentka WSAP w Szczecinie uczy się prowadzić warsztaty na temat UE dla uczniów szkół średnich.

Tabela 1. Szkolenia przeprowadzone przez ośrodki FRDL w 2006 roku w ramach oferty i na zlecenie

OŚRODEK	Liczba szkoleń	Liczba uczestników	Liczba osobodni
Białystok	118	1828	1828
Bydgoszcz	92	1562	1777
Jelenia Góra	96	2450	3961
Katowice	171	3184	3687
Kielce	149	2018	2526
Kraków	120	2389	2600
Lublin	82	1305	1349
Łódź	101	1595	1615
Olsztyn	110	1234	1248
Opole	153	2938	3290
Poznań	42	506	522
Rzeszów	108	2856	2883
Sopot/Gdańsk	20	307	307
Szczecin	133	2727	3008
Warszawa	44	845	1062
Wrocław	100	1560	1793
Zielona Góra	64	815	964
SUMA	1703	30119	34420

Analogicznie do lat poprzednich, tematyka oferowanych szkoleń dla samorządów dotyczyła różnorodnych aspektów działalności, z uwzględnieniem problematyki pracy jednostek administracji terytorialnej z zakresu zadań własnych i zleconych. Oto ich dziedziny:

- Finanse, podatki, rachunkowość
- Zarządzanie, planowanie
- Kodeks postępowania administracyjnego
- Gospodarka komunalna
- Gospodarka przestrzenna, nieruchomości, prawo budowlane
- Mieszkalnictwo
- Komunikacja, drogi, mosty
- Działalność gospodarcza, przedsiębiorczość
- Zamówienia publiczne, procedury przetargowe
- Funkcjonowanie organizacji pozarządowych i współpraca z nimi, wolontariat
- Oświata
- Kultura
- Polityka społeczna
- Funkcjonowanie urzędu, organizacja pracy w urzędzie, kompetencje przedstawicieli jednostek, etyka
- Jawność informacji, ochrona danych, informacje niejawne
- Ochrona środowiska i zwierząt
- Prawo pracy i BHP
- Unia Europejska, programy pomocowe
- Inne

Szkolenia adresowane były do radnych, urzędników administracji (również pracujących w zakładach budżetowych podległych samorządom), a także do kadry kierowniczej gmin i powiatów, w tym wójtów, starostów, burmistrzów i prezydentów miast.

Jakość szkoleń jest monitorowana. Gwarantuje to bieżącą kontrolę ich poziomu, programów, metod przekazywania wiedzy, jakości materiałów, jak i samej organizacji. Uzyskana ocena jest też wykorzystywana do wzbogacania oferty FRDL oraz podnoszenia jakości usług. Ocenie poddawani są również wykładowcy i trenerzy.

Doradztwo i konsultacje dla samorządów terytorialnych

Wspieranie rozwoju lokalnego

Oferta konsultingowa i doradcza dla samorządów obejmowała w roku 2006 szeroki wachlarz usług i tematów dotyczących planowania strategicznego, finansowego, inwestycyjnego i prawnego. Były to zarówno pomoc metodologiczna w przygotowywaniu przez samorzady strategii i programów działania, jak i opracowywanie przez ekspertów FRDL dokumentów na indywidualne zlecenia. Przygotowano w sumie ponad 40 dokumentów (więcej w rozdziale Lokalny rozwój społeczno-gospodarczy).

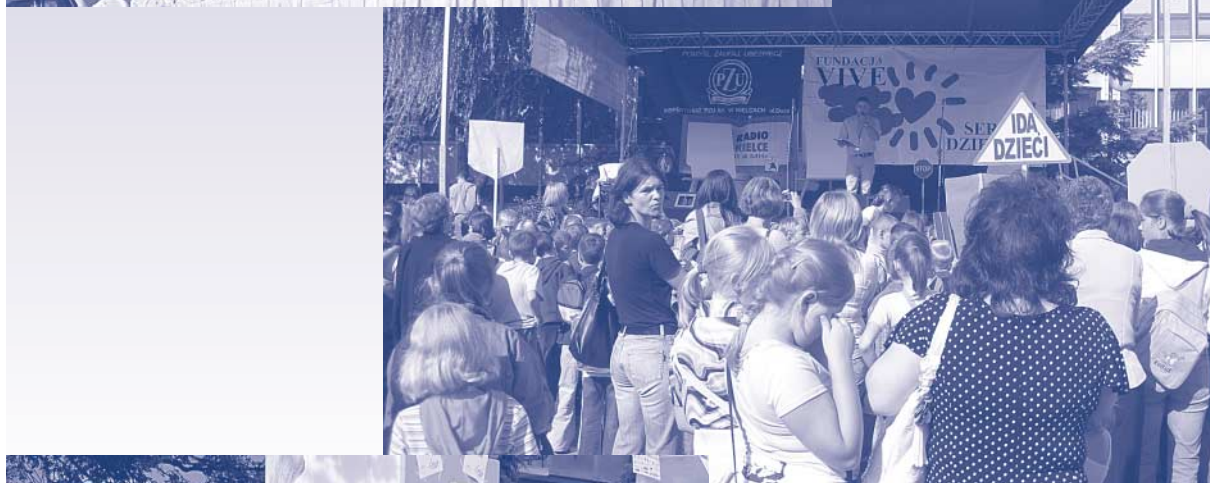
Ekspertyzy przygotowane przez ośrodek w Krakowie objęły ponadto zagadnienia związane z rozwojem kultury. Były to „Strategia Rozwoju Muzeum Historycznego Miasta Krakowa na lata 2006-2013”, „Monitoring wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami pn. »Wojewódzki Program Ochrony Dziedzictwa i Krajobrazu Kulturowego Małopolski«” dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego oraz „Badanie stanu i potrzeb kultury oraz przeprowadzenie analizy SWOT kultury w Gdyni” dla Urzędu tego miasta.

Podsumowanie dorobku kadencji samorządowej 2002-2006.
Od lewej: prof. Andrzej Zoll,
Krzysztof Lipski – dyrektor MISTiA,
Zdzisław Mularczyk – Prezes Zarządu Forum Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Małopolski,
prof. Jerzy Regulski.

Debata prezydencka w Lublinie w ramach wyborów samorządowych. Od lewej: Izabella Sierakowska, Zbigniew Wojciechowski, Adam Wasilewski oraz Monika Madejska, dyrektor ośrodka FRDL.

Miasteczko III Sektora podczas obchodów VII Kieleckiego Festiwalu Nauki.

Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

FRDL widzi swoją rolę jako pomostu pomiędzy administracją samorządową i sektorem organizacji pozarządowych. W tym zakresie doradztwo i konsulting koncentrowały się głównie na wzmacnianiu mechanizmów współpracy pomiędzy tymi grupami w ramach realizowanych projektów, stanowiąc ich istotny element. Są to przede wszystkim następujące projekty: **Wsparcie regionalnych i lokalnych społeczności w przeciwdziałaniu narkomanii na poziomie lokalnym**, współfinansowany ze środków Transition Facility 2004; **Partnerstwo dla III Sektora** finansowany przez Fundację im. Stefana Batorego oraz **Przejrzysta Polska (kontynuacja)**, finansowany przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności (więcej o tych projektach w rozdziale Rozwój społeczeństwa obywatelskiego).

Inauguracja programu „Korzenie i skrzydła” w Zamościu.
Od lewej: Ryszard Żółtaniecki – prezes Zarządu Fundacji Kultury, Marcin Zamoyski – prezydent Zamościa, Marian Grześczak – poeta, prof. Jerzy Reguński – prezes FRDL.

W 2006 roku opracowane zostały także strategie rozwiązywania problemów społecznych dla gmin Łapanów i Dębno oraz dla powiatu chrzanowskiego (ośrodek w Krakowie – MISTiA), dla gmin Ruda Maleniecka, Gowarczów, Moskorzew (ośrodek w Kielcach) i dla powiatu myśliborskiego (ośrodek w Szczecinie).

Wspieranie samorządów w ubieganiu się o fundusze unijne

Fundacja, jako instytucja o dużym doświadczeniu i osiągnięciach w różnorodnych konkursach grantowych i przetargach, wspomaga samorządy w przygotowywaniu dokumentacji i pisaniu wniosków aplikacyjnych do Programów Operacyjnych Funduszy Strukturalnych. Włączyła się też do prowadzenia ośrodków konsultacyjnych ds. funduszy europejskich. Dla przykładu – od 2006 roku w Białymstoku działa Regionalny Ośrodek Szkoleniowy – EFS na Podlasiu.

Fora samorządowe

Fora samorządowe stanowią jedną z najważniejszych form kształcenia ustawicznego kadr administracji publicznej stosowanych od wielu lat przez FRDL. Służą integracji środowisk zawodowych, ich wzajemnemu wsparciu, poszerzaniu wiedzy, doskonaleniu warsztatu wykonywanego zawodu i piastowanego stanowiska.

W roku 2006 działały **73 fora** (załącznik nr 1 – lista forów). Praktycznie przy wszystkich ośrodkach funkcjonują fora sekretarzy i skarbników, a także od dwu lat działają Fora Urzędników Europejskich (FUE). Z sześciu do ośmiu wzrosła liczba forów pracowników pomocy społecznej. Powstają fora oświatowe, które grupują różne środowiska: dyrektorów szkół (Szczecin), Forum Oświaty Samorządowej (Katowice, Gdańsk).

Działalność większości forów opiera się na stałych członkach, którzy wybierają zarząd i sami decydują o swojej aktywności. Członkowie płacą stałe składki na pokrycie kosztów działania forum. Nieliczne fora mają jednak charakter otwarty i uczestniczący w nich urzędnicy nie muszą składać deklaracji członkowskich, lecz każdorazowo zgłaszają swój udział. Dlatego też liczba członków forów działających przy FRDL jest przybliżona i wynosi **około 3 tys. osób**.

W roku 2006 w całej Polsce w ramach działalności forów zorganizowano **351** szkoleń i spotkań dla **12 033 osób**. Często były to sesje wyjazdowe, trwające co najmniej dwa dni. Aby bardziej precyzyjnie przedstawić wielkość przeprowadzonych szkoleń, ośrodki posługują się również jednostką „osobodzień szkoleniowy”.

Barbara Imiołczyk, prezes Zarządu FRDL, Bogdan Borusewicz, marszałek Senatu oraz Jolanta Piotrowska, przewodnicząca Kobiecego Forum Samorządowego podczas jego obrad w Senacie RP.

Uczestniczki Kobiecego Forum Samorządowego, Warszawa, marzec 2006.

Sekretarze gmin województw zachodniopomorskiego i dolnośląskiego przed Teatrem Małym w Michałowicach.

Nagrody, konkursy i patronaty

Fundacja organizuje szereg konkursów i rankingów jednostek samorządowych. Stanowią one sprawdzoną formę promocji podnoszenia kwalifikacji kadr oraz zachęty do pozytywnego współzawodnictwa. Większość ośrodków prowadzi rankingi regionalne wśród urzędów korzystających z ich oferty. Pierwszym ośrodkiem, który zainicjował takie działanie, było FRDL – Podlaskie Centrum w Białymstoku, gdzie od 1993 roku przyznawana jest nagroda „Za szczególną aktywność w rozwoju wiedzy samorządowej”. W Krakowie wyróżnione gminy otrzymują wiele mówiący tytuł „Mądrej Gminy”.

Laureaci konkursu „Mądra Gmina” w roku 2005.

Wręczenie nagród w konkursie „Wzorcowy Urząd w Małopolsce”.
 Od lewej: Janusz Sepioł – marszałek województwa małopolskiego,
 Krzysztof Lipski – dyrektor MISTiA,
 Katarzyna Rożyńska – dyrektor Banku Gospodarstwa Krajowego oddział w Krakowie,
 Marcin Pawlak – burmistrz gminy i miasta Dobczyce, jednego z wyróżnionych urzędów,
 prof. Mirosław Stec.

Po raz kolejny rok w Małopolsce zorganizowany został konkurs na „Wzorcowy Urząd”, nagradzający urzędy za ich nowatorstwo, przejrzystość procedur i rozwój społeczeństwa informacyjnego. Natomiast w regionie świętokrzyskim ośrodek w Kielcach współorganizował Ranking Aktywnych Gmin Regionu Świętokrzyskiego.

Fundacja od 2003 roku jest patronem instytucjonalnym „Konkursu na najlepsze rozprawy doktorskie i prace magisterskie na temat samorządu terytorialnego i zagadnień decentralizacji”. W 2006 roku uroczyste wręczenie nagród III edycji konkursu odbyło się w Poznaniu 27 czerwca, w trakcie Ogólnopolskiej Konferencji Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów Miast, Starostów i Marszałków. Konkurs jest organizowany przez wydawcę i redakcję miesięcznika „Samorząd Terytorialny”.

FRDL objęła również w 2006 roku patronat honorowy nad konkursem i konferencją „Między adaptacją a izolacją. Problem migracji a bezpieczeństwo Europy”, organizowanymi przez Międzywydziałowe Koło Naukowe Arcana Iuris Gentium UW, SKN Dziennikarstwa i Dyplomacji SGH oraz Portal Spraw Zagranicznych. Konferencja była adaptacją konkursu dla młodzieży „Zostań Negocjatorem!”, współorganizowanego przez FRDL w latach 2000-2004.

Uczniowie ze Szkoły Podstawowej im. AK w Olesznie – laureaci konkursu „Zaprojektuj strój dla polskiego Syriusza”, zorganizowanego przez Europe Direct w Kielcach.

Realizacja projektów

Fundacja realizowała w 2006 roku 115 projektów, z których 29 (czyli 25%) koncentrowało się na usprawnieniu funkcjonowania administracji publicznej oraz rozwoju jej współpracy z organizacjami pozarządowymi. Lista wszystkich projektów znajduje się w załączniku nr 4, a szczegółowe omówienie każdego z nich dostępne jest na stronach internetowych realizujących je ośrodków (www.frdl.org.pl).

Dzięki strukturze sieciowej Fundacji, 12 projektów realizowanych było w całym kraju lub w kilku regionach. Koordynowane były, z jednym wyjątkiem, przez Biuro Zarządu w Warszawie.

Oto najważniejsze z projektów, zrealizowanych w 2006 roku na rzecz administracji publicznej:

1.

Trzy ogólnopolskie projekty szkoleniowe dla korpusu służby cywilnej realizowane są w ramach Działania 2.4 Wzmocnienie zdolności administracyjnych Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizacja projektów została powierzona FRDL na podstawie postępowania o zamówienie publiczne; pierwszy z nich przez Urząd Służby Cywilnej, a obecnie stroną umowy jest Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (KPRM).

Szkolenia generalne dla członków korpusu służby cywilnej, prowadzone w latach 2005-2006, były pierwszym tak szerokim działaniem FRDL na rzecz administracji państwowej. W ramach projektu zostały przeprowadzone w całej Polsce szkolenia menedżerskie dla prawie 3200 urzędników średniego i wyższego szczebla zarządzania. Podczas realizacji I fazy projektu, w 2005 roku, Fundacja opracowała założenia szkoleń, ich scenariusze i materiały dydaktyczne. Cykl 160 szkoleń we wszystkich regionach kraju został przeprowadzony w czasie II fazy projektu w roku 2006.

Projekt **Szkolenia generalne i specjalistyczne dla administracji publicznej w Polsce**, realizowany w latach 2006-2007, zakłada przeszkolenie 10 000 urzędników administracji publicznej podczas 500 szkoleń. Realizowany jest w ramach dwóch oddzielnych projektów. Pierwszy z nich, **Szkolenia generalne i specjalistyczne dla członków korpusu służby cywilnej**, w ramach którego podczas 350 szkoleń na cztery tematy generalne oraz siedem tematów specjalistycznych przeszkolonych zostanie 7 000 urzędników administracji publicznej. Drugi to **Szkolenia generalne i specjalistyczne – wyższy i średni szczebel zarządzania**. Zakłada, w ramach 150 szkoleń na osiem tematów generalnych i siedem specjalistycznych, przeszkolenie 3 000 urzędników administracji publicznej, zajmujących stanowiska wyższe, średnie, samodzielne i koordynujące. W 2006 roku przygotowany został system wdrażania projektów – powołano biuro projektu oraz koordynatorów regionalnych. Opracowane zostały wytyczne dla koordynatorów regionalnych, system rozliczania projektu oraz współpracy z ośrodkami regionalnymi FRDL. Przygotowana została lista trenerów, która uzyskała akceptację KPRM. Na podstawie bazy osób zgłoszonych do projektu (napłynęło trzy razy więcej zgłoszeń niż miejsc w projekcie) stworzony został plan szkoleń z podziałem na tematy i województwa. Przygotowane zostały materiały wizualizacyjne oraz materiały szkoleniowe, konieczne do realizacji szkoleń rozpoczynających się w grudniu 2006 roku.

2.

Projekt **Wzoru się na najlepszych – Bank Danych Dobrych Praktyk (Dobre praktyki we wdrażaniu funduszy strukturalnych w Polsce)** realizowany był przez wszystkie ośrodki FRDL, a koordynowany przez FRDL – Centrum Szkoleniowe w Szczecinie. Celem było upowszechnianie dobrych wzorów projektów finansowanych z funduszy strukturalnych przez samorządy terytorialne i organizacje pozarządowe w latach 2004-2006. Wyboru 51 najlepszych przykładów spośród 2178 spełniających kryteria wstępne (w ramach ZPORR – 1392 projekty, SPO RZL – 362 projekty oraz SPO ROL 424 projekty) dokonał zespół ekspertów, korzystający z pomocy 16 koordynatorów regionalnych i 150-osobowej grupy wolontariuszy. Modelowe projekty są dostępne w „Banku Dobrych Praktyk” po-

I
P
.
G
J
O
.
I
P
.
f
r
d
.
l
.
W
W
W
W
W

przez stronę <http://dobrapraktyka-fs.pl> oraz wydane zostały w formie płyty CD. Projekt został zrealizowany na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna.

3.

Regionalne Centrum Informacji Europejskiej i Punkt Europe Direct

RCIE w Kielcach działa od 2000 roku na mocy porozumienia Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej i FRDL. Prowadzi działalność informacyjną, konsultingową i doradczą. Przy RCIE funkcjonuje biblioteka, udostępniająca zainteresowanym blisko cztery tysiące publikacji dotyczących działania i kierunków rozwoju UE, z których korzysta stale rosnąca liczba czytelników. Ponadto przy FRDL – Świętokrzyskim Centrum od 2005 roku funkcjonuje Punkt Europe Direct, należący do sieci 19 ośrodków informacji w Polsce i 407 ośrodków w 25 państwach UE. Punkt ten świadczył w 2006 roku usługi informacyjne na temat polityk unijnych, pomagał nawiązać dialog mieszkańcom regionu z instytucjami, poszukiwał zagranicznych partnerów dla szkół do wspólnotowego programu Socrates-Comenius i Programu MŁODZIEŻ. Punkt zajmował się także dystrybucją publikacji, głównie Urzędu Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich (Office for Official Publications of the European Community), a także publikacji Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej i Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Sukcesem Punktu w 2006 roku było pozyskanie w Kielcach trzynastu nowych instytucji lub organizacji, przy których zorganizowano Punkty Kontaktowe Europe Direct. Dwanaście z nich stanowią biblioteki, które pełnią rolę powiatowych punktów kontaktowych.

Przemysław Fenrych,
koordynator projektu
„Wzoruj się na najlepszych”
prezentuje wyniki badań
podczas konferencji
w Warszawie.

Zespół koordynatorów regionalnych
projektu „Wzoruj się na najlepszych”
w czasie szkolenia w Szczecinie.

m. in. upowszechnienie i działania na rzecz wprowadzenia w życie postanowień *Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie*, wyłonienie przedstawicieli organizacji pozarządowych do Regionalnych Komitetów Sterujących (RKS) i Regionalnych Komitetów Monitorujących (RKM) fundusze strukturalne.

Dwuletni projekt szkoleniowo-konsultacyjny (2003-2005) objął diagnozę stanu współpracy polskich samorządów z organizacjami pozarządowymi, publikację zbioru polskich przykładów „dobrych praktyk” współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi oraz dwóch poradników dotyczących interpretacji *Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie*, serię 16 regionalnych konferencji pt. „Dobre Praktyki” oraz szkoleń poświęconych wykorzystaniu funduszy strukturalnych. Prowadzone też było doradztwo przy wypracowywaniu uchwał i porozumień o współpracy.

W latach 2005-2006 podjęto kontynuację *Partnerstwa dla III Sektora*, mającą na celu wsparcie merytoryczne i infrastrukturalne organizacji pozarządowych, aby mogły mieć udział w realizacji projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych oraz wpływ na tworzenie Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) na lata 2007-2013. Przeprowadzono szkolenia dla przedstawicieli NGO's w RKS i RKM, opracowano „Poradnik dla członków RKS i RKM” (dostępny także poprzez stronę www.frdl.org.pl), w siedzibie Fundacji i w ośrodkach regionalnych FRDL oraz w naszej bibliotece wirtualnej LOGIN. Odbłyły się konsultacje RPO w czterech województwach i na poziomie krajowym, opracowano procedury wybierania członków RKS i RKM na lata 2007-2013, przyjęte potem przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

2.

Wsparcie regionalnych i lokalnych społeczności w przeciwdziałaniu narkomanii na poziomie lokalnym – to projekt ogólnopolski, realizowany we współpracy z Krajowym Biurem Przeciwdziałania Narkomanii. Ma na celu pomoc administracji samorządowej w budowaniu gminnych programów przeciwdziałania narkomanii (GPPN) przy zaangażowaniu społeczności lokalnej. W programie, który trwa od lipca 2006 do października 2007, biorą udział zespoły z ok. 780 gmin (składające się z przedstawicieli administracji samorządowej oraz przedstawicieli społeczności lokalnych), łącznie ok. 2500 osób. W wyniku projektu mają powstać programy odpowiadające rzeczywistym potrzebom lokalnym oraz zostaną powołane regionalne Fora Koordynatorów i Realizatorów Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii. Projekt jest realizowany w ramach programu Transition Facility 2004 (PL2004/016-829.05.01.02), a współfinansowany ze środków UE i Rządu RP.

Piotr Jabłoński, dyrektor KBPN, podczas konferencji *Gminne Programy Przeciwdziałania Narkomanii (GPPN)* inauguracyjnej projekt. „Wsparcie regionalnych i lokalnych społeczności w przeciwdziałaniu narkomanii na poziomie lokalnym”, październik 2006.

Roman Wojciechowski, kierownik Serwisu Samorządowego PAP z materiałami promocyjnymi projektu GPPN.

Przedstawiciele urzędów-laureatów programu „Przejrzysta Gmina” na Śląsku.

3.

Program „Przejrzysta Gmina” (kontynuacja)

Program miał na celu promowanie dobrych praktyk sprzyjających przejrzystości życia publicznego w środowisku samorządów lokalnych. Jego organizatorami, poza FRDL, byli: Fundacja Batorego – program „Przeciw korupcji”, Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, „Gazeta Wyborcza”, Centrum Edukacji Obywatelskiej oraz Bank Światowy.

Fundacja realizowała pierwszą część programu – Laboratorium (2004 – 2005), stanowiące eksperymentalny, roczny program edukacyjny z udziałem 16 jednostek samorządu terytorialnego. Przy wsparciu szkoleniowo-konsultacyjnym wdrażały one wypracowane w toku programu zadania przypisane do sześciu zasad dobrego rządzenia: przejrzystości, partycypacji społecznej, braku tolerancji dla korupcji, przewidywalności, fachowości i rozliczalności.

Drugą część programu stanowiła akcja masowa, prowadzona przez „Gazetę Wyborczą” pod hasłem „Przejrzysta Polska”, trwająca od stycznia do grudnia 2005 roku. Jej adresatami były samorzady terytorialne (gminne i powiatowe), które przy współpracy z organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami chciały udoskonalać praktykę sprawowania władzy, dążąc do wyeliminowania korupcji i innych patologii. W akcji uczestniczyło blisko 780 gmin i powiatów (liczba zgłoszeń przekroczyła założenia blisko dwukrotnie), a ukończyło ją 403 jednostek samorządu terytorialnego.

W roku 2006 FRDL realizowała program kontynuacji „Przejrzystej Polski”. Adresowany był do tych z samorządów, uczestniczących w akcji w 2005 roku, które otrzymały certyfikat jej ukończenia. Celem było utrwalenie wprowadzonych rozwiązań i wdrożenie nowych zadań, mających wpłynąć na poprawę jakości obsługi interesantów w urzędach, zainicjowanie społecznej dyskusji na temat etyki w samorządzie oraz opracowanie procedury konsultacji społecznych. W kontynuacji wzięło udział 178 samorządów. Spośród nich 127 laureatów (101 gmin i 26 powiatów) zrealizowało trzy zadania obowiązkowe i zostało wyróżnionych specjalnymi statuetkami, wręczanymi w październiku podczas cyklu 16 regionalnych konferencji.

W całej akcji samorzady wdrożyły ponad 4500 zadań – praktycznych rozwiązań usprawniających działanie samorządu i przyczyniających się do poprawy przejrzystości jego funkcjonowania.

Program, który będzie kontynuowany w Polsce (informacja dostępna jest również na stronie www.gazeta.pl/przejrzystapolska), przeniesiony został na Ukrainę przez ośrodki FRDL w Lublinie i w Szczecinie (więcej w rozdziale Rozwój demokracji lokalnej w krajach dokonujących transformacji ustrojowej).

Konferencja podsumowująca program „Przejrzysta Gmina” w Kielcach. Od lewej: Agnieszka Migoń – dyrektor ośrodka FRDL, Grzegorz Banaś – wojewoda świętokrzyski, Grażyna Kopińska – dyrektor programu „Przeciw Korupcji” w Fundacji im. Stefana Batoroego, Hanna Szczepblewska – wiceprezes Zarządu FRDL.

Przedstawiciele urzędów-laureatów programu „Przejrzysta Gmina” na Mazowszu.

Uczestnicy programu „Przejrzysta Ukraina”.

LOKALNY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY

Wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego miało przede wszystkim formę doradztwa i konsultacji oraz realizacji projektów specjalnych.

Najważniejsze działania podejmowane w roku 2006 można podzielić na wspierające:

- administrację samorządową,
- sektor małej i średniej przedsiębiorczości,
- organizacje pozarządowe,
- przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia.

Wspieranie administracji samorządowej

W roku 2006 zostało przygotowanych 40 opracowań i ekspertyz na zlecenie administracji samorządowej. Konsulting stanowił także element szerszych projektów.

W 2006 roku, podobnie jak w latach wcześniejszych, Fundacja oferowała usługi w zakresie przygotowywania niezbędnych dokumentów załączanych do wniosków aplikacyjnych do Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR): Studiów Wykonalności oraz Planów Rozwoju Lokalnego, a także tworzenia strategii rozwoju lokalnego, rozwoju przedsiębiorczości, lokalnych programów rewitalizacji, raportów oddziaływania na środowisko, strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Eksperti FRDL opracowali Wieloletnie Plany Inwestycyjne. W ośrodku we Wrocławiu – dla gminy Milicz na lata 2007-2013, dla gminy Polkowice na lata 2006-2013 oraz dla powiatu bolesławieckiego. W ośrodku w Krakowie – dla gminy Klucze i miasta Gorlice. W ośrodku w Olsztynie – „Strategię przyciągania inwestycji na lata 2007-2013” dla gmin Rozogi, Lubawa, Pieniężno. W ośrodku w Szczecinie – dla gminy Kamień Pomorski „Wieloletni Program Wspierania Przedsiębiorczości” oraz „Politykę przyciągania inwestorów”.

Opracowane zostały lokalne programy rewitalizacji: dla miasta Staszów (przez ośrodek w Kielcach), dla Grodziska Mazowieckiego (przez ośrodek w Warszawie), obszarów miejskich i miasta Wadowice (przez ośrodek w Krakowie). Przeprowadzone zostały także analizy istniejących strategii gminnych i dokumentów strategicznych dla gmin małopolskich oraz inne prace eksperckie.

W ramach Programu Lider+ przygotowanych zostało sześć ekspertyz. Ośrodek w Kielcach opracował dla gmin Łągów i Nowa Słupia dokumenty dotyczące perspektyw ich rozwoju w dziedzinach zasobów ludzkich, produktów lokalnych oraz turystyki i agroturystyki. Powstały też dwie zintegrowane strategie rozwoju obszarów wiejskich: dla gmin Pogorza (ośrodek w Krakowie) oraz Pojezierza Myśliborskiego (ośrodek w Szczecinie).

Na zamówienie administracji samorządowej FRDL opracowywała także dokumentację związaną z inwestycjami.

Ośrodek w Olsztynie opracował:

- Wniosek o dofinansowanie projektu „Dom Warmiński – turystyczne odkrywanie Warmii” dla powiatu olsztyńskiego, braniewskiego i lidzbarskiego.
- Wniosek i studium wykonalności do projektu „Rozbudowa infrastruktury turystycznej w woj. warmińsko-mazurskim”.

Ośrodek w Lublinie przygotował:

- Analizę ekonomiczno-finansową projektu „Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowościach Kłoczew i Annopol”.

- Studium wykonalności projektu: „Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Nowe Zadybie”.

W Warszawie powstało:

- Studium wykonalności „Modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej” dla gminy Brochów.

Wspieranie Małych i Średnich Przedsiębiorstw

Trzy ośrodki Fundacji posiadają Certyfikaty Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw – w Bydgoszczy, Krakowie i Katowicach (od 2006 roku). Na mocy umowy z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) prowadzą one Punkty Konsultacyjne dla MŚP (w Bydgoszczy, Krakowie, Tarnowie i Zabrze).

Większość ośrodków realizowała także projekty na rzecz rozwoju sektora MŚP. Były one współfinansowane z programów operacyjnych UE, takich jak Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR), Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL), a także funduszy PHARE. Najważniejsze z nich to ogólnopolski projekt **Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw sektora drzewnego**, małopolski **Akademia zarządzania – systemowy cykl szkoleń dla MŚP** oraz **Polski e-rzemieślnik**.

Wspieranie rozwoju rynku pracy

W 2006 roku ośrodki FRDL realizowały wiele projektów wspierających aktywność na rynku pracy poprzez podnoszenie lub zdobywanie nowych kwalifikacji i umiejętności, stymulujących podejmowanie działalności gospodarczej w różnych dziedzinach. Adresowane były one do przedstawicieli grup, którym najtrudniej odnaleźć się w obecnej rzeczywistości ekonomicznej: ludzi powyżej 40 roku życia, osób zmuszonych do zmiany zawodu, niepełnosprawnych, wychodzących z nałogów itp.

Ważniejsze z nich to:

1.

Projekt **Życie zaczyna się po pięćdziesiątce**, realizowany w okresie od listopada 2005 do sierpnia 2006 roku na zlecenie Państwowej Agencji Rozwoju Regionalnego (PARP) w ramach PHARE 2003. Wdrażany był w powiatach byłego województwa radomskiego: białobrzeskim, kozienickim, lipskim, przysuchskim, radomskim, szydłowieckim, zwoleńskim oraz w mieście Radom. Adresowany do bezrobotnych z wykształceniem średnim zawodowym lub wyższym, którzy przekroczyli 50. rok życia. Poprzez szkolenia i małe dotacje zachęcał do podnoszenia kwalifikacji i zakładania własnych firm.

2.

Telepraca. Ogólnopolski program promocji i szkoleń dla przedsiębiorców (www.telepraca-efs.pl), projekt realizowany przez FRDL w konsorcjum z DGA, PBS i F5 Konsulting w latach 2005-2006, skierowany do przedsiębiorców i pracowników Gminnych Centrów Informacji (GCI). Program obejmował badania dotyczące zapotrzebowania na telepracę jako alternatywną formę zatrudnienia, wydanie poradników dla przedsiębiorców i pracowników GCI oraz praktyczne szkolenia i konferencje promujące ideę telepracy, które zorganizowano we wszystkich województwach.

3.

Projekt **Możemy więcej – Partnerstwo na rzecz Spółdzielni Socjalnych**, realizowany przez FRDL – MISTiA w Krakowie w latach 2004-2008, finansowany z funduszy Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Zasadniczym celem jest stworzenie praktycznego modelu spółdzielni socjalnej dla osób wykluczonych lub marginalizowanych społecznie, w oparciu o doświadczenia krajów realizujących takie przedsięwzięcia. Adresowany jest do osób, instytucji i organizacji zainteresowanych praktyczną stroną ekonomii społecznej, a w szczególności opracowaniem i wdrożeniem polskiego

modelu spółdzielni dla osób defaworyzowanych społecznie. Wypracowany model zostanie upowszechniony i oferowany samorządom lokalnym (głównie szczebla powiatowego), jako praktyczny i realny sposób rozwiązywania problemów związanych z powrotem do społeczeństwa osób z niego wykluczonych.

4.

Projekt **Rodzic – pracownik. Rozwój zawodowy rodziców podczas urlopu wychowawczego**, realizowany przez konsorcjum, którego liderem jest FRDL – Dolnośląskie Centrum. Głównym celem działania jest zwiększenie możliwości pogodzenia życia zawodowego z rodzinnym poprzez wypracowanie elastycznych form i zasad pracy na odległość osób przebywających na urlopie wychowawczym. Projekt realizowany w III etapach zakończy się w 2008 roku.

Uczestnicy szkoleń w ramach programu „Dojrzały biznes”.

Warsztaty w ramach programu „Telepraca”.

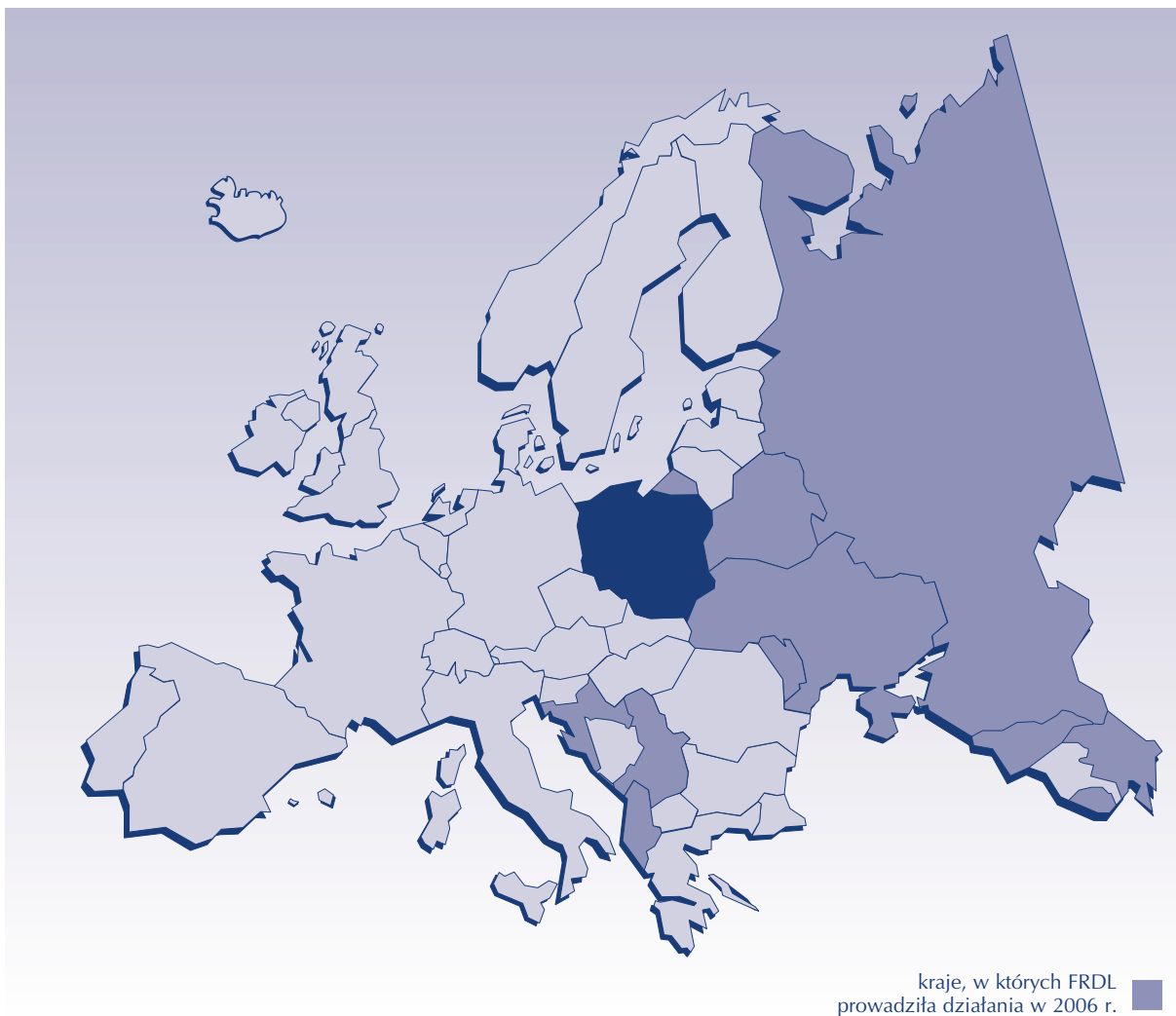
Projekt „Rodzic – pracownik. Rozwój zawodowy rodziców podczas urlopu wychowawczego”.

ROZWÓJ DEMOKRACJI LOKALNEJ W KRAJACH DOKONUJĄCYCH TRANSFORMACJI USTROJOWEJ

SPRAWOZDANIE ROCZNE 2006

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej od połowy lat 90. prowadzi działania w krajach przechodzących transformację ustrojową i gospodarczą, przekazując polskie doświadczenia w zakresie tworzenia ustroju i funkcjonowania samorządu terytorialnego, aktywności obywatelskiej i rozwoju społeczno-gospodarczego na poziomie lokalnym i regionalnym. Za tę działalność FRDL została w 2004 roku uhonorowana przez XIV Forum Ekonomiczne w Krynicy tytułem Organizacji Pozarządowej Europy Środkowo-Wschodniej. Obszary specjalizacji FRDL we wsparciu udzielanym poza granicami kraju to m. in.: reforma administracji publicznej (decentralizacja i dekoncentracja), budowa współpracy pomiędzy obywatelami i administracją samorządową, wspieranie instytucji kształcących pracowników administracji publicznej oraz przygotowanie organizacji pozarządowych i samorządów do integracji z Unią Europejską. Do tej pory FRDL realizowała swoje programy dla Ukrainy, Białorusi, Rosji (głównie Obwodu Kaliningradzkiego i Syberii), Kazachstanu, Gruzji, Azerbejdżanu, Armenii, Mołdowy, Albanii, Macedonii, Chorwacji, Serbii, Czarnogóry, Bośni i Hercegowiny. W ramach współpracy z Radą Europy i Bankiem Światowym, przedstawiciele Fundacji doradzali także w Chorwacji, Azerbejdżanie, Kirgistanie, Mołdowie i Turcji. Wsparcie świadczone przez Fundację było finansowane ze źródeł polskich i zagranicznych (m. in. Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Kancelaria Premiera, Komisja Europejska, Ambasada Zjednoczonego Królestwa, Ambasada Królestwa Holandii, Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, Fundacja im. Stefana Batorego).

W 2006 roku Fundacja realizowała projekty na rzecz Albanii, Azerbejdżanu, Białorusi, Chorwacji, Gruzji, Serbii, Rosji i Ukrainy. Polegały one przede wszystkim na przekazywaniu polskich doświadczeń podczas misji ekspertów do tych krajów oraz na organizowaniu wizyt studyjnych w Polsce dla ich przedstawicieli. Podobnie jak w roku 2005, zrealizowano blisko 20 projektów.

Albania

Wizyta studyjna grupy 11 przedstawicieli samorządu terytorialnego z Albanii w Krakowie (czerwiec 2006) poświęcona była funkcjonowaniu polskiego samorządu, systemu jego finansowania i zagadnieniom planowania rozwoju na przykładzie województwa małopolskiego. Partnerem dla FRDL – MISTiA w realizacji projektu był Związek Miast Albanii, który współfinansował wizytę.

Azrebejdżan

W latach 2006/2007 FRDL realizuje projekt **Wzrost zaangażowania poszczególnych aktorów życia publicznego w tworzenie budżetu gminy**. Celem jest przekazanie władzom lokalnym regionu Sheki doświadczeń w tworzeniu, przy aktywnym udziale społeczności lokalnej, przejrzystych budżetów gminnych. Projekt jest realizowany w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Charytatywnym ULUCHAY z Sheki w Azerbejdżanie, w ramach regionalnego Programu Wschód-Wschód sieci Open Society, a finansowany ze środków Fundacji im. Stefana Batorego oraz FRDL.

Białoruś

Dwa projekty realizowane są przez FRDL – Centrum Szkoleniowe w Szczecinie:

Projekt **Budzenie społeczeństwa obywatelskiego przez działania krajoznawcze na Białorusi** (2005-2006) był realizowany we współpracy z Fundacją Lwa Sapiehy, a finansowany ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności poprzez Fundację Edukacji dla Demokracji, w ramach programu Region in Transition (RITA). Projekt miał na celu tworzenie zintegrowanych społeczności lokalnych, gotowych do podejmowania wyzwań społecznych i gospodarczych w oparciu o rozwój krajoznawstwa i agroturystyki. W efekcie utworzono stronę internetową www.na-bialorus.home.pl, odbyły się warsztaty w Szczecinie dla grupy przyszłych białoruskich organizatorów turystyki oraz wizyta studyjna Polaków na Białorusi. W kilku białoruskich w szkołach powstały kółka turystyczno-krajoznawcze.

Wizyta studyjna grupy Białorusinów w Szczecinie.

Hobbit – działania pobudzające rozwój turystyki na Białorusi.

Turystyka regionalna – szansa rozwoju lokalnego na Białorusi – to projekt sfinansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP w ramach konkursu „Pomoc zagraniczna i międzynarodowa współpraca rozwojowa 2006”. Jego celem było wspomaganie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz podniesienie kompetencji społecznych lokalnych liderów w małych miejscowościach Białorusi. Realizowany był poprzez zorganizowanie warsztatów w Grodnie, wizyty studyjnej w Szczecinie dla 23 osób z sześciu białoruskich miejscowości, a następnie tworzenia tam zespołów lokalnych. Wydane zostały broszura dla białoruskich nauczycieli – krajoznawców i organizatorów turystyki oraz przewodnik po Białorusi dla Polaków. Wynikiem tych działań było powstanie zespołu współpracujących ze sobą białoruskich aktywistów lokalnych oraz sieci środowisk lokalnych w trzech „obłastiach”.

Gruzja

Projekt **Przygotowywanie do tworzenia partycypacyjnej strategii rozwoju społeczno-ekonomicznego miasta Kutaisi na podstawie polskich doświadczeń wybranych samorządów i organizacji pozarządowych – wizyta studyjna w Polsce** (2006), finansowany przez Fundację im. Stefana Batorego w ramach Programu Wschód-Wschód, był odpowiedzią na prośbę mera miasta Kutaisi. Siedmiodniowa wizyta studyjna w Polsce odbyła się w październiku 2006 roku. Wzięło w niej udział dziesięciu przedstawicieli władz regionalnych i lokalnych, organizacji pozarządowych, członków specjalnej grupy roboczej, powołanej do wdrażania reformy samorządowej w regionie Imereti. Partnerem FRDL w Gruzji była organizacja Imereti Region – Regional Government Administration.

Gruzini w czasie wizyty studyjnej w Płocku .....

.... i przed pomnikiem Kopernika w Toruniu.

Wspólne biesiadowanie podczas wizyty eksperta FRDL w Kirgistanie.

Projekt **Dołącz do nas** (2006) realizowany był przez ośrodek w Olsztynie we współpracy z organizacją YULA z Kaliningradu i Aktion West-Ost z Niemiec w ramach Programu Partnerstwo Inicjatyw Społecznych Niemcy – Obwód Kaliningradzki – Polska Fundacji im. Stefana Batorego i Fundacji Roberta Boscha. Celem projektu była promocja idei wolontariatu w Obwodzie Kaliningradzkim i zawiązanie trwałej współpracy polsko-niemiecko-rosyjskiej pomiędzy młodzieżą aktywnie działającą na rzecz swoich społeczności lokalnych oraz organizacjami pozarządowymi.

Serbia i Czarnogóra

Realizowane były cztery projekty:

Projekt realizowany przez ośrodek w Kielcach **Od ilości do jakości – c. d. polskich doświadczeń z realizacji reformy oświatowej w Polsce** (2006), sfinansowany ze środków Fundacji im. Stefana Batorego, był kontynuacją działań rozpoczętych w 2003 roku. Celem tej edycji była weryfikacja merytoryczna i metodyczna dotychczas przeprowadzonych szkoleń, uzupełnienie kwalifikacji ośmiu serbskich i czarnogórskich trenerów oraz wyszkolenie ośmiu specjalistów ds. wdrażania nowatorskich metod nauczania, zarządzania placówką oświatową oraz budowania partnerstwa lokalnego w oparciu o polskie doświadczenia. Wydano podręcznik dla serbskich i czarnogórskich nauczycieli.

Projekt **Świętokrzyskie dla Serbii – najlepsze praktyki samorządowe** (2006) sfinansowany był ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Jego celem było przekazanie polskich doświadczeń w zakresie rozwoju samorządności lokalnej, planowania i zarządzania procesami rozwoju gospodarczego na najniższym szczeblu administracji publicznej oraz budowy społeczeństwa obywatelskiego. Projekt składał się z wizyty studyjnej w Belgradzie przedstawicieli polskich samorządów (zwycięzców w Rankingu Gmin Województwa Świętokrzyskiego za 2005 rok), którzy poznawali metody funkcjonowania jednostek samorządowych w Serbii. Opracowali oni i wydali w formie publikacji raport merytoryczny z pobytu. Na tej podstawie przygotowane zostały programy i materiały szkoleniowe, przeprowadzone szkolenia w Serbii dla kadry zarządzającej samorządem, poszerzone o wizytę studyjną w Polsce.

Doradztwo przy opracowywaniu strategii rozwoju miasta Belgrad – był to projekt realizowany w okresie 2005-2006 przez konsultantów Biura Zarządu FRDL na zlecenie Development Alternatives Inc. z funduszy USAID. Była to kontynuacja projektu Partnerstwa dla Reformy Samorządowej w Serbii (Serbia Local Government Reform), w którego realizacji FRDL uczestniczyła w latach 2001-2005. Konsultanci FRDL pracowali przy wdrażaniu projektu w działach polityki reform, przygotowania metodologii i koordynacji działań szkoleniowych, partycypacji społecznej, rozwoju instytucjonalnego Standing Conference of Towns and Municipalities oraz planów rozwoju kadry lokalnej zatrudnionej przy realizacji projektu. W ramach końcowych zadań, konsultanci FRDL współdziałali z pracownikami urzędu miasta przy tworzeniu strategii Belgradu.

Projekt **Focus Vojvodina Project** jest realizowany w okresie 2005-2007 przez Biuro Zarządu FRDL jako partnera dla VNG International, a finansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Królestwa Holandii w ramach programu MATRA. Ma na celu wzmocnienie roli społeczeństwa obywatelskiego i zwiększenie udziału jego przedstawicieli w polityce prowadzonej przez gminy Vojevodiny oraz poprawę współpracy wielonarodowościowej na poziomie lokalnym.

Ukraina

Dla Ukrainy w roku 2006 zostały zrealizowane cztery projekty, stanowiące przeniesienie do tego kraju doświadczenia akcji „Przejrzysta Polska”, która została szerzej omówiona w rozdziale „Rozwój Społeczeństwa Obywatelskiego”. Działania te włączyły się w nurt ukraińskiej reformy samorządowej i starań władz o przekształcanie administracji w kierunku etyczności i przejrzystości.

Trzy z tych projektów zrealizował ośrodek Regionalny w Lublinie. Były to: **Przejrzysty Samorząd na Ukrainie – etap II** i **Przejrzysty Samorząd na Ukrainie – etap II (kontynuacja)**, oba finansowane przez Fundację Współpracy Polsko-Ukraińskiej (PAUCI), a także projekt **Przejrzysty samorząd na Ukrainie – edukacja samorządów ukraińskich z zakresu nowoczesnego zarządzania administracją publiczną**, finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Centrum Szkoleniowe w Szczecinie realizowało natomiast projekt **Przejrzyście, etycznie i skutecznie – rozwój samorządu terytorialnego na Ukrainie**. Podniósł on samorządowe kompetencje merów z 12 małych i średnich miast centralnej Ukrainy. Powstał zaczątek zintegrowanego zespołu ekspertów ds. wdrażania i kontynuacji programu w urzędach całej Ukrainy. Uczestnicy projektu, 22 osoby – merowie z 12 miast centralnej Ukrainy oraz 8 ekspertów – wzięli udział w warsztatach i wizycie studyjnej w Polsce. Ponad 200 urzędników otrzymało wiedzę o możliwościach tworzenia infrastruktury etycznej w urzędach (seria szkoleń w 10 urzędach lokalnych). Przygotowana została publikacja o etycznych aspektach samorządności, adresowana do środowisk pracujących na rzecz reformy samorządowej na Ukrainie. Projekt, finansowany ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności poprzez Fundację Edukacji dla Demokracji, w ramach programu Region in Transition (RITA), jest kontynuowany poprzez projekt **Przejrzysta Ukraina – liderzy dla ukraińskiego samorządu**.

Wsparcie reformy samorządowej jest również celem projektu **Wzmacnianie ukraińskiej administracji lokalnego i centralnego szczebla pod kątem przygotowania Ukrainy do funkcjonowania w strukturach UE**, realizowanego w latach 2005–2007 przez Biuro Zarządu FRDL. Podnosi on kwalifikacje urzędników ukraińskich władz centralnych i lokalnych we wdrażaniu polityki ukierunkowanej na integrację Ukrainy z UE. Dzięki projektowi do programu edukacyjnego Akademii Administracji Publicznej (w tym centrów regionalnych) włączono pięć nowych tematów szkoleniowych, m. in. regionalną politykę UE, funkcje władz lokalnych po reformie decentralizacyjnej, rozwój lokalny, tworzenie warunków dla rozwoju inwestycji. Liderem projektu, finansowanego przez Global Opportunities Fund, jest PAUCI Inicjatywa Współpracy Polsko-Amerykańsko-Ukraińskiej.

Projekt **Z Ukrainy do Zjednoczonej Europy – podnoszenie jakości pracy szkół** był realizowany przez ośrodek w Kielcach w 2006 roku i finansowany z dotacji Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Partnerem było Podolskie Centrum Praw Człowieka z Winnicy. Celem projektu stanowiło przekazanie Ukrainie najlepszych polskich doświadczeń z realizacji reformy szkolnictwa.

Grupa samorządowców z Serbii w Kielcach.

Szkolenie w ramach programu „Przejrzysty samorząd na Ukrainie”.

INFORMACJE FINANSOWE

Wyniki finansowe Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej w roku 2006 (stan na 31 grudnia 2006 r.)

Ogółem przychody	32 171 974, 05 PLN
Ogółem koszty	30 894 344, 83 PLN
Wynik finansowy	1 277 629, 22 PLN

Bilans – Aktywa na dzień 31 grudnia 2006 r.

Wiersz	Aktywa	31.12.2006	31.12.2005
1	2	3	4
A	AKTYWA TRWAŁE	743 287,91	719 325,76
I	Wartości niematerialne i prawne	7 698,34	16 924,64
	1. Koszty zakończonych prac rozwojowych	0,00	0,00
	2. Wartość firmy	0,00	0,00
	3. Inne wartości niematerialne i prawne	7 698,34	16 924,64
	4. Zaliczki na wartości niematerialne i prawne	0,00	0,00
II	Rzeczowe aktywa trwałe	735 589,57	702 401,12
	1. Środki trwałe	727 927,34	694 738,89
	a) grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	971,31	971,31
	b) budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	421 795,77	404 581,17
	c) urządzenia techniczne i maszyny	190 553,40	185 073,23
	d) środki transportu	3 961,30	5 545,66
	e) inne środki trwałe	110 645,56	98 567,52
	2. Środki trwałe w budowie	7 662,23	7 662,23
	3. Zaliczki na środki trwałe w budowie	0,00	0,00
III	Należności długoterminowe	0,00	0,00
	1. od jednostek powiązanych	0,00	0,00
	2. od pozostałych jednostek	0,00	0,00
IV	Inwestycje długoterminowe	0,00	0,00
	1. Nieruchomości	0,00	0,00
	2. Wartości niematerialne i prawne	0,00	0,00
	3. Długoterminowe aktywa finansowe	0,00	0,00
	a) w jednostkach powiązanych	0,00	0,00
	udziały lub akcje	0,00	0,00
	inne papiery wartościowe	0,00	0,00
	udzielone pożyczki	0,00	0,00
	inne długoterminowe aktywa finansowe	0,00	0,00

Wiersz	Aktywa	31.12.2006	31.12.2005
1	2	3	4
	b) w pozostałych jednostkach	0,00	0,00
	udziały lub akcje	0,00	0,00
	inne papiery wartościowe	0,00	0,00
	udzielone pożyczki	0,00	0,00
	inne długoterminowe aktywa finansowe	0,00	0,00
	4. Inne inwestycje długoterminowe	0,00	0,00
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0,00	0,00
	1. Aktywa z tytułu odroczenia podatku dochodowego	0,00	0,00
	2. Inne rozliczenia międzyokresowe	0,00	0,00
B	AKTYWA OBROTOWE	9 361 690,22	7 970 601,54
I	Zapasy	15 989,35	72 684,00
	1. Materiały	7 918,82	19 068,28
	2. Półprodukty i produkty w toku	0,00	0,00
	3. Produkty gotowe	0,00	0,00
	4. Towary	8 070,53	9 083,65
	5. Zaliczki na dostawy	0,00	44 532,07
II	Należności i roszczenia	546 192,03	486 825,40
	1. Należności wewnątrzzakładowe	0,00	0,00
	a) Należności wewnątrzzakł. z tytułu rozliczeń bieżących	0,00	0,00
	b) Należności wewnątrzzakł. z tyt. funduszu stabiliz.	0,00	0,00
	c) Należności wewnątrzzakł. pomiędzy ośrodkami	0,00	0,00
	2. Należności od jednostek pozostałych	546 192,03	486 825,40
	a) z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	423 871,43	353 226,19
	-do 12 miesięcy	423 871,43	353 226,19
	-powyżej 12 miesięcy	0,00	0,00
	b) Należności z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	2 218,31	24 415,31
	c) inne	120 102,29	109 183,90
	d) dochodzone na drodze sądowej	0,00	0,00
III	Inwestycje krótkoterminowe	6 953 185,16	5 316 668,34
	1. Krótkoterminowe aktywa finansowe	6 953 185,16	5 316 668,34
	a) w jednostkach powiązanych	0,00	0,00
	-udziały lub akcje	0,00	0,00
	-inne papiery wartościowe	0,00	0,00
	-udzielone pożyczki	0,00	0,00
	-inne krótkoterminowe aktywa finansowe	0,00	0,00
	b) w pozostałych jednostkach	577 907,62	481 589,68
	-udziały lub akcje	0,00	0,00
	-inne papiery wartościowe	0,00	0,00
	-udzielone pożyczki	0,00	0,00
	-inne krótkoterminowe aktywa finansowe	577 907,62	481 589,68

I
P
G
J
O
I
P
J
f
W
W
W
W

Wiersz	Aktywa	31.12.2006	31.12.2005
1	2	3	4
	2. inne papiery wartościowe	0,00	0,00
	c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	6 375 277,54	4 835 078,66
	-środki pieniężne w kasie i na rachunkach	5 125 277,54	4 420 329,79
	-inne środki pieniężne	1 250 000,00	414 748,87
	-inne aktywa pieniężne	0,00	0,00
	2. Inne inwestycje krótkoterminowe	0,00	0,00
IV.	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	1 846 323,68	1 460 109,09
	SUMA AKTYWÓW	10 104 978,13	8 055 612,59

Bilans – Pasywa na dzień 31 grudnia 2006 r.

Wiersz	Pasywa	31.12.2006	31.12.2005
1	2	3	4
A	KAPITAŁ (FUNDUSZ) WŁASNY	5 643 897,16	4 523 207,94
I	Kapitał (fundusz) podstawowy	100,00	100,00
II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	0,00	0,00
III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	0,00	0,00
IV	Kapitał (fundusz) statutowy	0,00	0,00
V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	54 909,68	54 909,68
VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	497 232,01	497 232,01
VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	3 970 966,25	4 217 389,08
VIII	Zysk (strata) netto	1 120 689,22	-246 422,83
IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	0,00	0,00
B	ZOBOWIĄZANIA I REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA	4 461 080,97	3 532 404,65
I	Rezerwy na zobowiązania	50 000,00	68 249,10
	1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0,00	0,00
	2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	0,00	0,00
	-długoterminowa	0,00	0,00
	-krótkoterminowa	0,00	0,00
	3. Pozostałe rezerwy	50 000,00	68 249,10
	-długoterminowe	0,00	0,00
	-krótkoterminowe	50 000,00	68 249,10
II	Zobowiązania długoterminowe	0,00	0,00
	1. Wobec jednostek powiązanych	0,00	0,00
	2. Wobec pozostałych jednostek	0,00	0,00
	a) kredyty i pożyczki	0,00	0,00
	b) z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0,00	0,00
	c) inne zobowiązania finansowe	0,00	0,00
	d) inne	0,00	0,00

Wiersz 1	Pasywa 2	31.12.2006 3	31.12.2005 4
III	Zobowiązania krótkoterminowe	2 738 906,78	2 392 036,72
	1. Zobowiązania wewnątrzzakładowe	0,00	0,00
	a) zobowiązania wewnątrzzakł. z tyt. rozliczeń bież.	0,00	0,00
	b) zobowiązania wewnątrzzakł. z tyt. fund. stabiliz.	0,00	0,00
	c) zobowiązania wewnątrzzakł. pomiędzy ośrodkami	0,00	0,00
	2. Wobec pozostałych jednostek	2 640 566,57	2 330 202,05
	a) kredyty i pożyczki	917 898,26	22 620,00
	b) z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0,00	0,00
	c) inne zobowiązania finansowe	0,00	0,00
	d) z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	886 733,90	1 334 489,77
	- do 12 miesięcy	886 733,90	1 334 489,77
	- powyżej 12 miesięcy	0,00	0,00
	e) zaliczki otrzymane na dostawy	132 506,90	199 682,67
	f) zobowiązania wekslowe	0,00	0,00
	g) z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	374 945,48	387 089,87
	h) z tytułu wynagrodzeń	170 044,56	188 994,04
	i) inne	158 437,47	197 325,70
	3. Fundusze specjalne	98 340,21	61 834,67
IV	Rozliczenia międzyokresowe	1 672 174,19	1 072 118,83
	1. Ujemna wartość firmy	0,00	0,00
	2. Inne rozliczenia międzyokresowe	1 672 174,19	1 072 118,83
	- długoterminowe	8 287,07	17 999,67
	- krótkoterminowe	1 663 887,12	1 054 119,16
	PASYWA RAZEM	10 104 978,13	8 055 612,59

1
P
.
G
.
R
.
O
.
I
.
P
.
f
r
.
w
.
w
.
w
.
w

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (wariant porównawczy)		RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ŁĄCZNY	
		wykonanie na 31.12.2006r.	
0		bieżący 31.12.2006 1	ubiegły 2005 2
A	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi	23 117 176,30	15 882 012,34
I	Przychody netto ze sprzedaży produktów	0,00	0,00
II	Przychody netto ze sprzedaży usług	22 838 008,00	15 687 136,64
III	Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	279 168,30	232 640,25
IV	Zmiana stanu produktów [zwiększenia (+), zmniejszenia (-)]	0,00	-37 764,55
B	Koszty działalności operacyjnej	30 868 844,83	23 060 132,54
I	Koszty w układzie rodzajowym	30 749 112,37	22 960 355,49
	1) Amortyzacja	599 792,77	499 827,31
	2) Zużycie materiałów i energii	1 605 129,17	1 337 607,64
	3) Usługi obce	9 716 212,61	8 096 843,84
	4) Podatki i opłaty	852 269,00	774 790,00
	5) Wynagrodzenia	14 666 456,03	9 777 637,35
	6) Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	1 906 639,28	1 304 804,76
	7) Pozostałe koszty rodzajowe	1 402 613,51	1 168 844,59
II	Wartość sprzedanych towarów i materiałów	119 732,46	99 777,05
C	Zysk (Strata) ze sprzedaży (A-B)	-7 751 668,53	-7 178 120,20
D	Pozostałe przychody operacyjne	8 904 439,56	7 497 679,80
I	Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	0,00	0,00
II	Dotacje	8 367 389,79	7 009 452,74
	w tym z:		
	a) Biura FRDL	0,00	0,00
III	Inne przychody operacyjne	537 049,77	488 227,06
	w tym z:		
	a) Biura FRDL	0,00	0,00
	b) inne przychody z tytułu rozliczeń pomiędzy ośrodkami	0,00	0,00
E	Pozostałe koszty operacyjne	0,00	607 250,10
I	Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	0,00	36 011,94
II	Aktualizacja wartości aktywów trwałych	0,00	41 413,83
III	Inne koszty operacyjne	0,00	529 824,33
	w tym:		
	a) składki na rzecz Biura FRDL	0,00	0,00
	b) pozostałe koszty z tytułu rozliczeń z Biurem FRDL	0,00	0,00
	c) pozostałe koszty z tytułu rozliczeń pomiędzy ośrodkami	0,00	0,00
F	Zysk (Strata) na działalności operacyjnej (C+D-E)	1 152 771,03	-287 690,50
G	Przychody finansowe	150 358,19	132 400,69
I	Dywidendy i udziały	0,00	0,00
	a) od jednostek powiązanych	0,00	0,00
	b) od pozostałych jednostek	0,00	0,00

II	Odsetki	150 358,19	125 303,85
	a) od jednostek powiązanych	0,00	0,00
	b) od pozostałych jednostek	150 358,19	125 298,49
III	Zysk ze zbycia inwestycji	0,00	0,00
IV	Aktualizacja wartości inwestycji	0,00	0,00
V	Inne	0,00	7 096,84
H	Koszty finansowe	25 500,00	60 728,02
I	Odsetki	25 500,00	14 334,16
	a) dla jednostek powiązanych	25 500,00	0,00
	b) dla pozostałych jednostek	0,00	14 334,16
II	Strata ze zbycia inwestycji	0,00	0,00
III	Aktualizacja wartości inwestycji	0,00	0,00
IV	Inne	0,00	46 393,86
I	Zysk (Strata) na działalności gospodarczej (F+G-H)	1 303 129,22	-216 017,83
J	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (J.I. - J.II.)	0,00	0,00
I	Zyski nadzwyczajne	0,00	0,00
II	Straty nadzwyczajne	0,00	0,00
K	Zysk (Strata) brutto (I+/-J)	1 303 129,22	-216 017,83
L	Podatek dochodowy	182 440,00	30 405,00
M	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenia straty)	0,00	0,00
N	Zysk (Strata) netto (K-L-M)	1 120 689,22	-246 422,83

W W W . f r d l . o r g . P I

WYŻSZE SZKOŁY ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Na początku lat dziewięćdziesiątych założyciele FRDL, na mocy uchwał Rady Fundatorów i Zarządu FRDL oraz zezwoleń Ministerstwa Edukacji Narodowej, powołali cztery pomaturalne szkoły samorządu terytorialnego i administracji. Miały na celu kształcenie profesjonalnych urzędników administracji publicznej. Wszystkie zostały przekształcone w wyższe szkoły administracji publicznej (WSAP).

Są to:

- Wyższa Szkoła Administracji Publicznej im. Stanisława Staszica w Białymstoku
- Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Kielcach
- Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Łodzi
- Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Szczecinie

Uczelnie posiadają odrębną osobowość prawną, ale ściśle współpracują z Fundacją i stanowią jej merytoryczne zaplecze. Przedstawiciele władz FRDL, jako założyciela, zasiadają w senatach uczelni: Irena Peszko we WSAP w Białymstoku i Szczecinie, a Hanna Szczeblewska we WSAP w Kielcach i w Łodzi.

Rektorzy WSAP są zapraszani na doroczne zjazdy pracowników FRDL oraz na wybrane posiedzenia Kolegium Dyrektorów. Kilka razy w roku spotykają się z władzami Fundacji.

Współpraca Fundacji i WSAP obejmuje działania promocyjne, przygotowywane są wspólne projekty badawczo-szkoleniowe i opiniotwórcze, których rezultaty będą szeroko upowszechniane poprzez tzw. Obserwatorium Samorządowe. Planowane jest wydawanie raz w roku publikacji naukowej poświęconej refleksji nad aktualną sytuacją samorządu terytorialnego i jego rozwoju. Pracownicy FRDL mogą bezpłatnie studiować we WSAP.

Dotychczas mury Wyższych Szkół Administracji Publicznej opuściło **9 952 absolwentów** (w Białymstoku 4 995, w Kielcach 344, w Łodzi 1 671, w Szczecinie 2 942). W samym 2006 roku było to **1 792 absolwentów**. Korzystali ze studiów stacjonarnych, wieczorowych, zaocznych i podyplomowych.

W rankingu szkół wyższych dziennika „Rzeczpospolita” i tygodnika „Perspektywy”, opublikowanym na początku 2007 roku, w kategorii niepaństwowych wyższych uczelni licencjackich (inżynierskich) WSAP im. Stanisława Staszica w Białymstoku zajął kolejny raz pierwsze miejsce, a WSAP w Łodzi przesunął się z miejsca 15 na 6.

WSAP oferują trzyletnie studia zakończone dyplomem z tytułem licencjata administracji publicznej. Programy nauczania rozszerzone są o praktyczne aspekty pracy urzędu. Integralnym elementem nauki są praktyki i staże zawodowe w kraju i zagranicą.

Uczelnie FRDL należą do wielu organizacji międzynarodowych, takich jak: NISPAcee (Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe), NASPAA (National Association of Schools of Public Administration), IASIA (International Association of Schools and Institutes of Administration), EGPA (European Group of Public Administration). Współpracują z ENTO (European Network of Training Organisations) oraz z licznymi szkołami administracji publicznej i instytucjami w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej.

Tabela 3. Rozmieszczenie studentów na różnych oferowanych przez WSAP formach studiów w roku akademickim 2005/2006

Uczelnia	Liczba studiujących na studiach dziennych	Liczba studiujących na studiach zaocznych	Liczba studiujących na studiach wieczorowych	Liczba studiujących na studiach podyplomowych	Liczba studentów w latach akademickich 2005/06 łącznie	Absolwenci w roku akademickim 2005/2006
WSAP Białystok	1632	2949	47	318	4946	1145
WSAP Kielce	110	608	....	37	755	180
WSAP Łódź	159	461	88	87	795	196
WSAP Szczecin	226	1004	....	213	1443	271
RAZEM	2127	5022	135	655	7939	1792

Wyższa Szkoła Administracji Publicznej im. Stanisława Staszica w Białymstoku

Założona w 1996 roku. Od roku 2005 uczelnia nosi nazwę: Wyższa Szkoła Administracji Publicznej imienia Stanisława Staszica. Rektorem WSAP jest prof. Barbara Kudrycka, posłanka do Parlamentu Europejskiego.

WSAP prowadzi 3-letnie studia wyższe zawodowe w systemach dziennym, zaocznym i wieczorowym. Absolwenci szkoły otrzymują dyplom i tytuł licencjata.

Kierunki kształcenia w roku 2006:

- Administracja
- Stosunki międzynarodowe
- Filozofia
- Zdrowie publiczne
- Kulturoznawstwo

Studia podyplomowe objęły następujące kierunki:

- Współczesne metody administrowania sprawami publicznymi
- Finansowanie ochrony środowiska
- Organizacja pomocy społecznej
- Rozwój regionalny i zarządzanie projektami w Unii Europejskiej
- Wiedza o społeczeństwie i edukacji europejskiej
- Orientacja i poradnictwo zawodowe

Uczelnia prowadzi działalność naukowo-badawczą, wydawniczą oraz realizuje różne programy na rzecz społeczności lokalnych.

Od 2000 roku przy WSAP funkcjonuje Biuro Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów – „Biuro Karier”, którego działania koncentrują się na pomocy studentom w przejściu z okresu nauki do poszukiwania pracy. WSAP im. Stanisława Staszica, jako pierwsza uczelnia na Podlasiu i jedna z nielicznych w Polsce,

wprowadziła system elektronicznej legitymacji studenckiej, a także jest pierwszą szkołą wyższą w Polsce, której studenci zaczęli otrzymywać płatnicze Karty Stypendialne.

WSAP realizuje program Erasmus, umożliwiający wymianę i studia pracowników naukowych i studentów pomiędzy uczelnią a partnerskimi szkołami wyższymi w krajach Unii Europejskiej. Dzięki temu w stażach zagranicznych zorganizowanych przez WSAP w latach akademickich 2005/2006 i 2006/2007 wzięło udział 41 studentów.

Jednocześnie uczelnia prowadzi system punktów transferowych w ramach ECTS (European Credits Transfer System), co umożliwia jej studentom kontynuowanie nauki na podobnych kierunkach w szkołach wyższych krajów UE.

WSAP wspiera rozwój demokracji lokalnej w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. W 2006 roku realizowała pięć projektów na rzecz Ukrainy i Białorusi.

WSAP zorganizowała w 2006 roku pięć konferencji dotyczących zagadnień samorządowych i filozoficznych (załącznik nr 2 – lista konferencji i seminariów). Były to m. in. I Warsztaty filozofii politycznej „Wolność i tolerancja”, poświęcone zagadnieniu równowagi pomiędzy potrzebą autorytetu i sprawnej władzy z jednej strony, a wolnością obywatelską z drugiej.

W 2006 roku po raz kolejny uczelnia przeprowadziła konkurs „Euromaturzysta” dla młodzieży klas maturalnych szkół ponadgimnazjalnych. Nagrodą główną były trzy lata bezpłatnych studiów w WSAP.

Uczelnia współpracuje z Białostockim Ośrodkiem Wspierania Organizacji Pozarządowych, z białostockim ośrodkiem FRDL oraz z wieloma uczelniami w Polsce i za granicą. Przedstawiciele WSAP należą również do Stowarzyszenia Edukacji Administracji Publicznej i Stowarzyszenia Europartner Akademicki Klub Integracji Europejskiej.

Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Kielcach

Założona w 1999 roku. Prowadzi trzyletnie studia zawodowe w systemie dziennym i zaocznym, zakończone dyplomem i tytułem licencjata administracji.

W ramach kierunku Administracja uczelnia oferuje następujące specjalności studiów:

- administracja publiczna
- integracja europejska

Na podstawie umów absolwenci WSAP mogą kontynuować studia magisterskie uzupełniające na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, na kierunku Administracja oraz na Wydziale Zarządzania i Administracji Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach – na kierunku Politologia.

WSAP prowadzi w 2006 roku studia podyplomowe:

- Podyplomowe Studium Samorządu i Administracji
- Podyplomowe Studium Zarządzania Programami i Projektami w Administracji Publicznej

Program studiów obejmuje zajęcia teoretyczne i praktyki zawodowe w urzędach administracji samorządowej w kraju i zagranicą, m. in. w ramach współpracy z partnerskimi uczelniami Fachhochschule für Verwaltung und Rechtspflege Berlin oraz Hochschule für Öffentliche Verwaltung Kehl. Na uczelni działa też utworzony wspólnie Polsko-Niemiecki Ośrodek Studiów Samorządowych. W ramach tej współpracy co-rocześnie odbywają się praktyki zawodowe dla studentów polskich w RFN oraz polsko – niemieckie konferencje naukowe.

WSAP posiada Kartę Erasmusa i po raz kolejny uczestniczyła w programie wymiany akademickiej UE Sokrates/Erasmus skierowanym do szkół wyższych. Ponadto w 2006 roku WSAP wdrożyła system transferu punktów (ECTS), umożliwiającą uznanie okresu studiów za granicą w programie studiów na uczelni macierzystej. Trzynastu studentów WSAP odbyło staże zagraniczne, realizowane w ramach programu UE Leonardo da Vinci.

Uczelnia organizuje konferencje i prowadzi działalność wydawniczą.

W roku 2006 Andrzej Bednarz został powołany na kolejną kadencję rektora, na lata 2006–2009.

W marcu tego roku uczelnia wykupiła od miasta nieruchomość, w której mieści się jej siedziba.

Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Łodzi

Założona w 1995 roku. Prowadzi trzyletnie studia wyższe zawodowe, studia podyplomowe oraz kursy specjalne w systemie dziennym i zaocznym. Absolwenci szkoły otrzymują dyplom licencjata administracji publicznej w następujących specjalnościach:

- administracja publiczna,
- administracja gospodarcza.

Dyplom licencjata WSAP uprawnia do kontynuowania nauki na uzupełniających studiach magisterskich na wydziałach Prawa i Administracji, Zarządzania oraz Ekonomiczno–Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

W roku akademickim 2005/2006 uczelnia prowadziła studia podyplomowe w dziedzinach:

- Podyplomowe Studium Zamówień Publicznych
- Podyplomowe Studium Administracji i Samorządu Terytorialnego
- Podyplomowe Studium Prawa Podatkowego
- Studium Zarządzania w Administracji

W roku akademickim 2006/2007 uczelnia prowadziła studia podyplomowe w dziedzinach:

- Podyplomowe Studium Administracji i Samorządu Terytorialnego
- Podyplomowe Studium Prawa Podatkowego
- Podyplomowe Studium Logistyki

Dzięki umowie akredytacyjnej zawartej w 1998 roku z Uniwersytetem Łódzkim, absolwenci WSAP mają możliwość podjęcia nauki na studiach II stopnia (dotychczas uzupełniających studiach magisterskich) na Wydziale Prawa i Administracji, Wydziale Zarządzania oraz Wydziale Ekonomiczno–Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego. Natomiast na podstawie umowy ze Studium Języków Obcych Uniwersytetu Łódzkiego, przedstawicielem na Polskę Weiterbildungs-Testsysteme GmbH – Centralnego Biura Administracji Egzaminów TELC (The European Language Certificates), WSAP posiada status uczelni partnerskiej – centrum językowego TELC.

Uczelnia stale współpracuje w zakresie doskonalenia programów nauczania, wymiany kadry i studentów oraz wspólnej organizacji seminariów i konferencji z wieloma instytucjami zagranicznymi.

Przy uczelni działa Akademickie Biuro Karier, które gromadzi i udostępnia studentom oferty pracy, prowadzi indywidualne doradztwo zawodowe i szkolenia dla studentów, organizuje praktyki zawodowe, prowadzi monitoring rynku pracy województwa.

Przy WSAP w Łodzi, na mocy umowy z dnia 13 września 1996 r.z Radą Europą, działa biblioteka depozytowa, w ramach ogólnoeuropejskiej sieci dokumentacji i informacji naukowej. Obecnie posiada 6 000 woluminów.

Rektor WSAP w Łodzi, dr Tomasz Mordel, po raz szósty pełnił funkcję przewodniczącego Kapituły Konkursu na Najbardziej Przyjazny Urząd Administracji Rządowej, ogłoszonego przez Szefa Służby Cywilnej, a także jest recenzentem w „Konkursie na najlepszą pracę magisterską dotyczącą problematyki funkcjonowania administracji rządowej”.

Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Szczecinie

Założona w 1995 roku. Prowadzi trzyletnie studia wyższe zawodowe, studia podyplomowe oraz kursy specjalne w systemie dziennym i zaocznym. Absolwenci szkoły otrzymują dyplom licencjata administracji publicznej.

W ramach kierunku Administracja, w trybie studiów dziennych, WSAP oferuje następujące specjalności:

- administracja publiczna
- administracja euroregionalna
- rachunkowość i skarbowość podatkowa

Natomiast w trybie studiów zaocznych proponuje specjalizacje:

- administracja publiczna
- skarbowość podatkowa
- rachunkowość i skarbowość

W 2006 r. prowadzone były studia podyplomowe w dziedzinach:

- Zamówienia publiczne
- Administracja publiczna
- Egzekucja administracyjna świadczeń pieniężnych
- Kontrola finansowa i audyt wewnętrzny w służbach publicznych
- Organizacja i zarządzanie opieką społeczną
- Organizacja i zarządzanie oświatą

W praktykach krajowych, które odbywały się w 2006 roku w 33 urzędach administracji publicznej, 24 jednostkach policji oraz w trzech firmach, wzięło udział 148 studentów II i III roku, a na praktyki zagraniczne wyjechało 13 osób. W wyjazdach studyjnych i innych formach szkoleń poza granicami kraju – głównie w Niemczech i na Ukrainie – wzięło udział 35 studentów i pracowników uczelni.

Od 2005 roku uczelnia prowadzi zmodernizowany program nauczania – Europejski System Transferu i Akumulacji Punktów. Na mocy umów absolwenci WSAP mogą również kontynuować studia na Wydziale Prawa i Administracji oraz Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania oraz na uzupełniających studiach magisterskich w Instytucie Politologii Uniwersytetu Szczecińskiego.

Uczelnia posiada akredytację Erasmusa. Funkcjonuje tam także Biuro Karier oraz rozbudowany system stypendialny. Ogółem z różnych form pomocy stypendialnej w roku 2006 skorzystało 456 studentów.

Uczelnia jest placówką naukową i prowadzi działalność badawczą. Specyficznego typu projektami są badania wykonywane przez studentów pod kierunkiem pracowników naukowych WSAP. Ich wyniki są opracowywane i broniące jako prace licencjackie.

WSAP prowadzi także bogatą działalność wydawniczą.

Lp.	Ośrodek FRDL i nazwa forum	Liczba członków forum
Łódź		
36	Forum Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów _____	forum otwarte
37	Forum Urzędników Europejskich _____	10
38	Forum Skarbników Samorządów Województwa Łódzkiego _____	83
39	Forum Pełnomocników i Przewodniczących Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych _____	35
40	Forum Sekretarzy* _____	176
Olsztyn		
41	Forum Skarbników Województwa Warmińsko-Mazurskiego _____	27
42	Warmińsko-Mazurskie Forum Sekretarzy _____	58
43	Warmińsko-Mazurskie Forum Pomocy Społecznej _____	30
44	Forum Eksperta Unijno-Europejskiego _____	forum otwarte
45	Warmińsko-Mazurskie Forum Oświaty _____	forum otwarte
Opole		
46	Opolskie Forum Urzędników Europejskich _____	41
47	Forum Sekretarzy Powiatów/Miast i Gmin Województwa Opolskiego _____	32
48	Forum Pracowników Pomocy Społecznej (od 2007) _____	forum otwarte
Poznań		
49	Forum Urzędników Europejskich Województwa Wielkopolskiego _____	37
Rzeszów		
50	Forum Skarbników _____	39
51	Forum Urzędników Europejskich _____	36
52	Forum Sekretarzy _____	28
Gdańsk		
53	Forum Skarbników Samorządów Województwa Pomorskiego _____	98
54	Forum Sekretarzy Samorządów Województwa Pomorskiego _____	57
55	Pomorskie Forum Pomocy Społecznej _____	94
56	Forum Urzędników Europejskich Województwa Pomorskiego _____	38
57	Forum Oświaty Samorządowej Województwa Pomorskiego _____	43
58	Forum Pracowników Urzędów Stanu Cywilnego Województwa Pomorskiego _____	45
Szczecin		
59	Zachodniopomorskie Forum Oświatowe – Lokalna Szkoła Dyrektorów _____	17
60	Forum Sekretarzy Gmin Województwa Zachodniopomorskiego _____	50
61	Klub Sekretarzy Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego _____	forum otwarte
62	Forum Współpracy: Samorząd Lokalny – Organizacje Pozarządowe _____	forum otwarte
Warszawa		
63	Forum Urzędników Europejskich _____	65
64	Forum Sekretarzy Samorządów Lokalnych Województwa Mazowieckiego _____	138
65	Forum Kierowników Urzędów Stanu Cywilnego _____	37
66	Kobiece Forum Samorządowe _____	37
Wrocław		
67	Forum Sekretarzy (powstało w 2007)	
68	Forum Urzędników Europejskich Województwa Dolnośląskiego _____	39
69	Dolnośląskie Forum Pomocy Społecznej (powstało w ramach projektu „Mobilizując dajesz szansę”) _____	17
Zielona Góra		
70	Forum Urzędników Europejskich _____	72
71	Forum Sekretarzy _____	32
72	Forum Skarbników _____	20
73	Forum Oświatowe _____	reorganizowane

*) Forum Sekretarzy w Łodzi, dotychczas działające przy WSAP, zostało w 2006 r. przeniesione do Ośrodka Regionalnego.

Załącznik 2 Konferencje i seminaria zorganizowane przez FRDL i WSAP w roku 2006

1. Konferencje i seminaria zorganizowane przez FRDL

Tytuł	Data	Miejsce	Liczba uczestników
Seminaria informacyjne Centrum Rozwoju Lokalnego Europejskiego Funduszu Społecznego na Podlasiu	13 stycznia	Czarna Białostocka	18
	18 maja	Białystok	22
	8 czerwca	Białystok	25
• Konferencja podsumowująca	29 września	Białystok	79
Seminarium: Ochrona europejskiego dziedzictwa kulturowego ważnym elementem procesów integracyjnych Dolnego Śląska jako regionu zjednoczonej Europy.	19-20 stycznia	Piechowice/ Jelenia Góra	82
Konferencje informacyjno-promocyjne projektu: Miejsca pracy w sektorze kultury	1 lutego	Poznań	250
	8 lutego	Poznań	250
	16 lutego	Poznań	250
Konferencja prasowa dotycząca kampanii społecznej na rzecz 1% dla organizacji pożytku publicznego oraz podpisanie apelu do mieszkańców Białegostoku	7 lutego	Białystok	30
Konferencja: Podkarpacka Rada Organizacji Pozarządowych (inauguracja powiatowych rad organizacji pozarządowych woj. podkarpackiego)	14 lutego	Rzeszów	90
Konferencje w ramach projektu: Znaki Europy – dziedzictwo kulturowe i historyczne	24 lutego	Sępólno Krajeńskie	13
	10 marca	Chełmża	13
	21 marca	Chabsk k. Mogilna	16
• Seminaria zagraniczne	29 marca- 1 kwietnia	Saint Giron (Francja)	20
	16-18 maja	Kinnity, Co. Offlay, Irlandia	20
	24-28 września	Kierrikki (Finlandia)	20
• Seminaria dla instytucji wspierających funkcjonowanie szlaku „Znaki Europy”	11 września	Sępólno Krajeńskie	22
	19 września	Chełmża/Sławkowo	25
• Konferencja podsumowująca	22 września	Bydgoszcz	52
• Seminarium dla studentów Wyższej Szkoły Handlowo-Ekonomicznej prezentujące projekt	13 grudnia	Bydgoszcz	32
Konferencja kończąca projekt: E-learning – nowoczesne narzędzie szansą nauczyciela na rynku pracy	21 kwietnia	Kraków	57
Konferencje wprowadzające do projektu: Zwiększanie konkurencyjności przedsiębiorstw przemysłu drzewnego	14 marca	Poznań	33
	16 marca	Toruń	11
	19 marca	Lublin	16
	21 marca	Szczecin	20
	22 marca	Białystok	29
	22 marca	Kielce	25
	24 marca	Kraków	18
	24 marca	Łódź	24
	10 kwietnia	Bydgoszcz	24
	20 kwietnia	Katowice	25
	21 kwietnia	Gdańsk	17
	25 kwietnia	Poznań	90
	27 kwietnia	Opole	25
	18 października	Wrocław	45

www.frdl.org.pl

Tytuł	Data	Miejsce	Liczba uczestników
Konferencja inauguracyjna projekt: Mikroregion Wielkopolskiego Parku Narodowego	15 marca	Jeziory	100
Rodzic – pracownik. Rozwój zawodowy rodziców podczas urlopu wychowawczego			
• I Forum międzysektorowe	23 marca	Wrocław	72
• II Forum międzysektorowe	7 czerwca	Wrocław	44
Konferencja podsumowująca projekt: Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Pojezierza Myśliborskiego	29 marca	Szczecinek/Barlinek	200
Konferencja z wręczeniem nagród dla najlepiej szkolących się w 2005 roku samorządów na Śląsku	4 kwietnia	Katowice	40
Symposium: Najnowsze technologie w zakresie uzdatniania wody i unieszkodliwiania ścieków	5 kwietnia	Rzeszów	93
Konferencja: Agenda Bezdomności, standard aktywnego powrotu na rynek pracy	13 kwietnia	Sopot	51
Konferencje w ramach projektu: Telepraca – ogólnopolski program promocji szkoleń dla przedsiębiorców	25 kwietnia 10 maja 12 maja 18 maja	Lublin Rzeszów Kraków Białystok	55 51 61 57
Konferencja naukowa: Sektor publiczny we współczesnej gospodarce	1-2 czerwca	Olsztyn	60
Gala konkursu „Euroobiektywy”	2 czerwca	Białystok	200
Konferencja: Rola bankowości i przedsiębiorczości w ochronie dziedzictwa miast postindustrialnych w warunkach rozwoju demokracji lokalnej	5-6 czerwca	Supraśl	20
Konferencja podsumowująca konkurs w ramach programu: Ekozespoły	19 czerwca	Opole	300
Seminarium: Zawodowy pracownik socjalny – profesja i powołanie (zorganizowane we współpracy z Dolnośląskim Oddziałem Wojewódzkim Polskiego Towarzystwa Pracowników Socjalnych)	22-23 czerwca	Miłków	56
Konferencja: Miasto stołeczne Warszawa: Gmina czy Metropolia (współorganizacja z miastem Halinów)	24 czerwca	Halinów	53
Konferencja podsumowująca projekt: Inwestycja w wiedzę gwarancją sukcesu na rynku pracy	29 czerwca	Kraków	80
Konferencja: Elektroniczny obieg dokumentów w instytucjach samorządowych Polski południowej	19 lipca	Katowice	146
Konferencja: Zrównoważony rozwój turystyki – wygrywamy wszyscy	30 sierpnia	Rosnówko	90
Konferencja: Partnerstwo publiczno-prywatne; doświadczenia i nadzieje	29 września	Kraków	48

LISTA KONFERENCJI I SEMINARIÓW

Tytuł	Data	Miejsce	Liczba uczestników
Konferencje regionalne podsumowujące Akcję „Przejrzysta Polska”	6 października	Rzeszów	34
	10 października	Bydgoszcz	47
	11 października	Białystok	18
	12 października	Łódź	38
	12 października	Katowice	71
	13 października	Lublin	20
	13 października	Poznań	35
	14 października	Warszawa	57
	16 października	Szczecin	26
	17 października	Olsztyn	19
	17 października	Kraków	33
	18 października	Sopot	29
	18 października	Zielona Góra	27
	18 października	Kielce	28
18 października	Opole	20	
20 października	Wrocław	39	
Konferencja inauguracyjna ogólnopolski projekt: Wspieranie społeczności lokalnych w przeciwdziałaniu narkomanii	10 października	Warszawa	150
• Konferencja inauguracyjna w woj. łódzkim	15 listopada	Łódź	40
Międzynarodowa konferencja: Czysta Nysa 2006	19-20 października	Piechowice	90
Konferencja podsumowująca projekt: Małopolski Rynek Pracy	20 października	Kraków	38
Seminarium wprowadzające do projektu: Komunikacja i skuteczne zarządzanie warunkiem bezpieczeństwa w regionie	25 października	Opole	70
Konwent Samorządów Małopolski	30 października	Kraków	150
Spotkanie dyrektorów i kierowników ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie woj. pomorskiego z okazji dnia pracownika socjalnego	22 listopada	Gdańsk	52
Konferencja: Jak przeciwdziałać marginalizacji i wykluczeniu społecznemu – pomysły i doświadczenia	24 listopada	Kraków	80
Konferencja podsumowująca projekt: Wsparcie na starcie	29 listopada	Białystok	28
Seminarium ze studentami Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego nt. możliwości perspektywy finansowej w latach 2007-2013 w Unii Europejskiej	7 grudnia	Bydgoszcz	44
Konferencja: Wzoruj się na najlepszych – Bank Danych Dobrych Praktyk (Dobre praktyki we wdrażaniu funduszy strukturalnych w Polsce)	5 grudnia	Warszawa	140
Przejrzyście, etycznie i skutecznie – rozwój samorządu terytorialnego na Ukrainie – konferencja kończąca projekt	11 grudnia	Czerkasy (Ukraina)	93
„Ujęła mnie Białoruś” – wieczór białoruski związany z zakończeniem projektu: Turystyka regionalna – szansa rozwoju lokalnego na Białorusi	14 grudnia	Szczecin	29
Konferencja: Młodzież w demokracji (projekt Młodzieżowa Akademia Liderów Lokalnych)	15 grudnia	Poznań	95
Konferencja inauguracyjna projekt: W służbie profilaktyki – czyli jak efektywnie wzmacniać rodzinę	18 grudnia	Sopot	36

www.frdl.org.pl

2. Konferencje i seminaria zorganizowane przez WSAP w 2006 roku

Tytuł	Data	Miejsce
III Regionalna Konferencja Młodych Pracowników Nauki: Czynniki Rozwoju Regionalnego Polski Północno-Wschodniej	28 kwietnia	Białystok
Polsko-niemiecka konferencja samorządowa: Partnerstwo publiczno-prywatne (we współpracy z Fachhochschule für Öffentliche Verwaltung Kehl i Fachhochschule für Verwaltung und Rechtspflege Berlin)	8 maja	Kielce
Seminarium Staszicowskie: Myśl polityczna i filozoficzna Stanisława Staszica	28 kwietnia	Białystok
VII Doroczna Konferencja Stowarzyszenia Edukacji Administracji Publicznej: Sprawność działania administracji samorządowej	21- 23 maja	Sandomierz
Czy człowiek jest z natury dobry? Filozoficzne tło praw człowieka	25 maja	Białystok
Polsko-niemieckie seminarium: Reformy administracji publicznej w Polsce i Niemczech (we współpracy z Fachhochschule für Öffentliche Verwaltung und Rechtspflege z Gustrow)	6-7 czerwca	Szczecin
Rola Administracji Samorządowej w Rozwoju Lokalnym (projekt polsko-ukraińsko-białoruski: Konferencja dla urzędników samorządowych)	11-12 września	Augustów
I Warsztaty filozofii politycznej „Wolność i tolerancja”	9-10 listopada	Białystok

Załącznik 3 – Publikacje FRDL i WSAP w roku 2006

Warszawa

- E. Bończak-Kucharczyk, *Pod jednym dachem – właściciele i lokatorzy, zarządcy i dostawcy. Podręcznik dla organizacji pozarządowych działających w sferze mieszkalnictwa i obrony praw lokatorów*, Warszawa 2006 (w j. rosyjskim)
- M. Czartoryska, Z. Wejcman, *Jak skuteczniej działać w Komitecie Monitorującym ZPORR 2004-2006. Poradnik dla przedstawicieli organizacji pozarządowych*, Warszawa 2006
- Red. D. Górski, *ABC samorządu terytorialnego. Poradnik nie tylko dla radnych* (wydanie zaktualizowane i uzupełnione „Poradnika dla radnych”, Wydawnictwo FRDL 2002), Warszawa 2006
- Gminne Programy Przeciwdziałania Narkomanii, broszura informacyjna o projekcie „Wsparcie regionalnych i lokalnych społeczności w przeciwdziałaniu narkomanii”, Warszawa 2006

Kielce

- *Primena aktivizirajućih metoda – predlozi izvođenjapojedinihcasova*, podręcznik dla serbskich nauczycieli, praca zbiorowa, Kielce 2006 (w j. serbskim)
- *Raport z wizyty studyjnej świętokrzyskich samorządowców w Republice Serbii*, praca zbiorowa, Kielce 2006 (w j. polskim i serbskim)
- M. Borończyk, *Świętokrzyskie dla Serbii – najlepsze praktyki samorządowe*, broszura z realizacji projektu o tej samej nazwie, Kielce 2006
- M. Borończyk, *Z Ukrainy do Zjednoczonej Europy – podnoszenie jakości pracy szkół*, broszura informacyjna nt. realizacji projektu o tej samej nazwie, Kielce 2006

Kraków

- red. W. Odzimek, M. Zhelyak, *Integracja – europejski kierunek rozwoju Czarnogóry*, Kraków 2006
- red. W. Odzimek, M. Zhelyak, *Polskie doświadczenia reformowania systemu samorządowego w odniesieniu do planowanej reformy administracyjnej na Ukrainie*, Kraków 2006
- red. W. Odzimek, M. Zhelyak, *Publikacja na temat polskich doświadczeń w zakresie budowania i reformowania ustroju samorządowego oraz obecnej sytuacji w Mołdowie, w ramach projektu: „Akademia Samorządowa nad brzegami Dniestru”*, Kraków/Olsztyn 2006
- red. M. Karlińska, *Raport końcowy z realizacji projektu „Inwestycja w wiedzę gwarancją sukcesu na rynku pracy”*, Kraków 2006

Lublin

- *Program Przejrzysta Gmina – propozycje dla miast Donbasu w ramach projektu: Przejrzysty Samorząd na Ukrainie – etap II* (w j. ukraińskim)

Opole

- Informator. *„Program Ekozespołów w moim przedszkolu i w mojej szkole”. Rok szkolny 2005/2006*, Opole 2006

Rzeszów

- *Wzory pism i decyzji podatkowych*, Rzeszów 2006

FRDL

FRDL – Centrum Szkoleniowe w Szczecinie i Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Szczecinie

- red. U. Chilmanowicz, P. Fenrych, *Krajaznaustwa i adukacyja*, broszura 10. z serii „Prac adukacyju – da gramadzianskaj supolnasci” (w j. białoruskim), Szczecin 2006
- red. U. Chilmanowicz, P. Fenrych, B. Twardochleb, *Białoruskie wędrówki*, Szczecin 2006
- red. P. Fenrych, O. Hazizowa, *Etyczne ta efektywne upravlinnja. Samowriadnyj wymir* (w j. ukraińskim), Szczecin – Czerkasy 2006
- Stanisław Kalina, *Urzędnicy w administracji publicznej*, Szczecin 2006
- red. A. Kuchcińska-Kurcz, *Jak zmienić świat wokół, aby lepiej żyć. Strategia dla Pojezierza Myśliborskiego*, Szczecin 2006
- P. Szewczuk, A. Sobolewski, *Partnerstwo lokalne i rynek pracy*, Szczecin 2006 (w j. ukraińskim)
- red. prof. dr hab. J. Zieziula, prof. dr hab. Z. Ofiarski, dr B. Baran, *Absolwenci 2006*. Debiuty naukowe 3, Szczecin 2006
- *Ukraina w UE*, materiały pomocnicze dla uczestników programu „Ukraina w drodze do Unii Europejskiej – warsztaty europejskie”, Szczecin 2006 (w j. ukraińskim)
- Album *Absolwenci 2006*, Szczecin 2006

WSAP w Białymstoku

- red. B. Cudowski, *Odpowiedzialność jako instrument zapewnienia prawidłowego funkcjonowania samorządu terytorialnego (O potrzebie badań)*, Białystok 2006.
- Y. Dror, *Zdolność do rządzenia. Raport dla Klubu Rzymskiego*, Białystok 2006
- red. P. Dzieńis, A. Górski, *Regulacje prawne ochrony zdrowia*, Białystok 2006
- red. W. Mikułowski, *Urzędnik a menedżer publiczny. Profil absolwentów szkół administracji a potrzeby polskiej służby publicznej*, Białystok 2006
- red. Z. Nikitorowicz, *Kazusy z etyki administracji. Skrypt dla studentów*, Białystok 2006
- red. B. Plawgo, *Polska wschodnia. Determinanty rozwoju*, Białystok 2006
- J. Plutowicz, *Nagle, w świecie*, Białystok 2006
- *Administracja Publiczna – studia krajowe i międzynarodowe*, w: Zeszyty naukowe: numery 7 i 8, Białystok 2006
- *Ochrona praw człowieka i wolności ekonomicznych w Unii Europejskiej praca zbiorowa przygotowana w ramach programu “Lifelong Learning: Education and Training. Programme and Actions/Erasmus – Jean Monnet”*, Białystok 2006

Periodyki:

Białystok

- Dialog Gminny 4 numery – kwartalnik Centrum Podlaskiego
- „Tabula Rasa” – czasopismo studenckie, miesięcznik

Załącznik 4 – Lista projektów zrealizowanych przez FRDL w roku 2006

OŚRODEK	NAZWA PROJEKTU	INSTYTUCJA KONTRAKTUJĄCA	LINIA BUDŻETOWA	BUDŻET PROJEKTU	PRZYJMANA DOTACJA	KRAJ	LIDER PROJEKTU
Biuro Zarządu	Projekt Partnerstwa dla Reformy Samorządowej w Serbii (2001-2006)	Amerykańska Agencja Rozwoju Międzynarodowego - USAID		26,8 mln USD	2006r.: 84 764 USD	Serbia i Czarnogóra	Development Alternatives International
Biuro Zarządu	Baza Dobrych Praktyk (Lara Toolbox) projektów realizowanych przez władze lokalne i regionalne w ramach Programu Interreg (2004-2006)	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (European Regional Development Fund)	Program Interreg	1 326 228,00 EUR	35 510,00 EUR	Polska, Czechy, Węgry, Hiszpania, Holandia	VNG International (Holandia)
Biuro Zarządu	Wzrost zaangażowania poszczególnych aktorów życia publicznego w tworzenie budżetu gminy (2006-2007)	Fundacja im. Stefana Batorego	Program Wschód-Wschód	20 346,86 USD	36 900 PLN	Azerbejdżan	FRDL
Biuro Zarządu	Przygotowywanie do tworzenia partycypacyjnej strategii rozwoju społeczno-ekonomicznego miasta Kutaisi na podstawie polskich doświadczeń wybranych samorządów i organizacji zarządzających – wizyta studyjna w Polsce (2006)	Fundacja im. Stefana Batorego	Program Wschód-Wschód	32 700,00 PLN	32 700,00 PLN	Gruzja	FRDL
Biuro Zarządu	Wzmacnianie ukraińskiej administracji lokalnego i centralnego szczebla pod kątem przygotowania Ukrainy do funkcjonowania w strukturach UE (2005-2007)	Global Opportunities Fund			4 095,00 GBP	Polska, Ukraina	PAUCI Inicjatywa Współpracy Polsko-Amerykańsko-Ukraińskiej
Biuro Zarządu	Kobiece Forum Samorządowe – wzmacnianie pozycji kobiet pełniących w samorządzie funkcję wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (2005-2006)	KPRM, Pełnomocnik ds. Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn			12 000 PLN, składki 200 PLN raz na kwartał	Polska	FRDL
Biuro Zarządu	RINATECH - Diagnostyka zagrożeń naturalnych i technologicznych (2004-2007)	Narodowa Agencja Programu Leonardo da Vinci (Francja)	Leonardo da Vinci edycja 2000 -2006 (Francja)		51 080,00 EUR	Polska, Francja, Włochy, Niemcy, Hiszpania	L'Association Université Entreprise pour la Formation en Lorraine (AUEF Lorraine)
Biuro Zarządu	Aktualizacja materiałów zawartych na płycie CD „Fundusze strukturalne – materiały szkoleniowe” i przeprowadzenie cyklu seminariów dla studentów Uniwersytetu Warszawskiego (2006-2007)	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego	Program Operacyjny Pomoc Techniczna (POPT)	55 000 PLN	55 000,00 PLN	Polska	FRDL

www.frdl.org.pl

SPRAWOZDANIE ROCZNE 2006

Biuro Zarządu	Focus Vojvodina Project (2005-2006)	Ministerstwo Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów	Program MATRA	28 060,00 EUR	Holandia, Polska, Serbia	VNG International, Co-operation Agency of the Netherlands Municipalities
Biuro Zarządu	Życie zaczyna się po pięćdziesiątce (powiat radomski) (2005-2006)	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Phare 2003	171 306,00 EUR	Polska	FRDL
Biuro Zarządu	Przejrzysta Polska (kontynuacja) (2006-2007)	Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności		485 533,50 PLN	Polska	FRDL
Biuro Zarządu	Wsparcie techniczne i granty dla organizacji pozarządowych w zakresie usług społecznych w Chorwacji (2006-2007)	The Ministry of Finance of the Republic of Croatia, Central Finance and Contracting Unit, Zagreb, Croatia	CARDS 2003, EuropeAid/12175 3/C/SV/HR – 2003-0102-020101	472 250 EUR	Chorwacja	Biuro Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionalnego, Kielce
Biuro Zarządu i 15 Ośrodków Regionalnych	Szkolenia generalne dla ok. 3200 członków korpusu służby cywilnej (2005-2006)	Urząd Służby Cywilnej	SPO RZL	2 147 240,00 PLN	Polska	FRDL
Biuro Zarządu i Ośrodki Regionalne w Lublinie, Bydgoszczy, Poznaniu	Sołtyski i liderki wiejskie – kobiety zarządzają polską wsią (2006-2008)	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich Działania 1.6	1 046 525, 20 PLN	Polska (woj. kujawsko-pomorskie, lubelskie, wielkopolskie)	FRDL
Biuro Zarządu i Ośrodki Regionalne	Seminarium eksperckie oraz publikacja „ABC samorządu terytorialnego - poradnik nie tylko dla radnych” (2006)	Fundacja im. Friedricha Naumanna		56 690 PLN	Polska	FRDL
Biuro Zarządu i Ośrodki Regionalne	Szkolenia generalne i specjalistyczne dla członków korpusu służby cywilnej (2006-2007)	Departament Służby Cywilnej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów	SPO RZL Działanie 2.4	4 879 000,00 PLN	Polska	FRDL
Biuro Zarządu i Ośrodki Regionalne	Szkolenia generalne i specjalistyczne - wyższy i średni szczebel zarządzania (2006-2007)	Departament Służby Cywilnej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów	SPO RZL Działanie 2.4	1 696 000,00 PLN	Polska	FRDL

OŚRODEK	NAZWA PROJEKTU	INSTYTUCJA KONTRAKTUJĄCA	LINIA BUDŻETOWA	BUDŻET PROJEKTU	PRYZNANA DOTACJA	KRAJ	LIDER PROJEKTU
Biuro Zarządu i Ośrodki Regionalne	Wsparcie regionalnych i lokalnych społeczności w przeciwdziałaniu narkomanii na poziomie lokalnym (2006-2007)	Fundacja Fundusz Współpracy	Transition Facility PL2004/016-829.05.01	8.326.232,35 PLN	8.326.232,35 PLN	Polska	FRDL
Biuro Zarządu i Ośrodki Regionalne	Partnerstwo dla III Sektora (2005-2006)	Fundacja im. Stefana Batorego	Program Trzeci Sektor Fundacji Batorego	200 000,00 PLN	200 000,00 PLN	Polska	FRDL
Biuro Zarządu i Ośrodki Regionalne	Akademia FRDL (2006-2008)	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	SPO RZL 2004-2006	821 563,00 PLN	821 563,00 PLN	Polska	FRDL
Biuro Zarządu	Wsparanie lokalnych organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz rozwoju wspólnot mieszkaniowych i ruchu praw lokatorskich w Rosji – na podstawie polskich doświadczeń (2006)	Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP	Program pomocy zagranicznej MSZ RP w roku 2006	621 808,00 PLN	565 280,00 PLN	Rosja	FRDL
Biuro Zarządu, Białystok, Kraków, Lublin, Rzeszów	Telepraca. Ogólnopolski program promocji i szkoleń dla przedsiębiorców (2005-2007)	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	SPO RZL 2.3b	4 503 800,00 PLN	756 345,00 PLN	Polska: woj. podlaskie, małopolskie, lubelskie, podkarpackie	Doradztwo Gospodarcze DGA S.A.
Biuro Zarządu, Szczecin	Wzoruj się na najlepszych. Bank Dobrych Praktyk. Wdrażanie funduszy strukturalnych w Polsce (2005-2006)	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego	Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2004-2006	372 850,00 PLN	295 650,00 PLN	Polska	FRDL
Biuro Zarządu i Ośrodki Regionalne	Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw sektora drzewnego (2005-2007)	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	SPO-RZL Działania 2.3	5 109 610 PLN	1 440 385,00 PLN	Polska	F5 Konsulting Sp. z o.o.
Białystok	Odnaleźć siebie (2005-2006)	Ministerstwo Gospodarki i Pracy RP	SPO RZL Działania 1.5	174 245,00 PLN	172 502,55 PLN	Polska - woj. podlaskie	FRDL
Białystok	Profesjonalny pracownik socjalny (2006-2007)	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	SPO RZL Działania 1.5	283 790,00 PLN	283 790,00 PLN	Polska - woj. podlaskie	FRDL
Białystok	Wsparcie na starcie (2005-2007)	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	ZPORR Działanie 2.5	705 869,41 PLN	574 937,19 PLN	Polska - woj. podlaskie	FRDL

www.frdl.org.pl

SPRAWOZDANIE ROCZNE 2006

Białystok	Centrum Rozwoju Lokalnego - EFS na Podlasiu (2005-2006)	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Phare 2003	154 818,50 EUR	139 336,64 EUR	Polska - woj. podlaskie	FRDL
Białystok	Pomyśl na biznes – Wsparcie na starcie (2006-2008)	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	ZPORR Działanie 2.5	742 113,33 PLN	608 780,00 PLN	Polska - woj. podlaskie	FRDL
Bydgoszcz	Budowa sieci Punktów Konsultacyjnych w ramach Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (2005-2007)	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw Poddziałanie 1.1.1	155 790,00 PLN	155 790,00 PLN	Polska - woj. kujawsko-pomorskie	FRDL
Bydgoszcz	Wsparcie na usługi informacyjne (2005-2007)	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	SPO WKP Poddziałanie 1.1.1.	144 090,00 PLN	144 090,00 PLN	Polska: woj. kujawsko-pomorskie	FRDL
Bydgoszcz	Znaki Europy - dziedzictwo kulturowe i historyczne (2005-2006)	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Województwo kujawsko-pomorskie w ramach Ramowego Działania Regionalnego Adep		44 800,00 EUR	Polska: woj. kujawsko-pomorskie, Finlandia, Francja, Irlandia	FRDL
Bydgoszcz	Francuskie popołudnia (2006-2007)	Wojewódzki Urząd Pracy W Toruniu	ZPORR Działanie 2.1		374 929,62 PLN	Polska: woj. kujawsko-pomorskie	FRDL
Bydgoszcz	Przedsiębiorczość drogą do sukcesu zawodowego (2005-2008)	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A.	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej		541 677,00 PLN	Polska: woj. kujawsko-pomorskie	FRDL
Jelenia Góra	Wsparcie dla zagrożonych wykluczeniem w woj. dolnośląskim – doskonalenie umiejętności pracowników społecznych i wolontariuszy (2006-2007)		SPO RZL Działania 1.5	173 216,97 PLN	171 484,80 PLN	Polska - region jeleniogórski	FRDL

OŚRODEK	NAZWA PROJEKTU	INSTYTUCJA KONTRAKTUJĄCA	LINIA BUDŻETOWA	BUDŻET PROJEKTU	PRZYZNANA DOTACJA	KRAJ	LIDER PROJEKTU
Jelenia Góra	Czysta Nysa – wizytówką Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa (2006-2007)	Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Nysa w Jeleniej Górze	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego: Program Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA Czechi-Polska, Działanie 2.2: Wspieranie inicjatyw lokalnych	109 034,65 PLN	81 710,57 PLN	Polska, Czechy, Niemcy	FRDL
Katowice	Pierwsza Szycha (Działanie 2) (2006-2008)	Ministerstwo Gospodarki i Pracy (instytucja zlecająca), Fundacja Fundusz Współpracy (Krajowa Struktura Wsparcia)	Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski	3 231 905 PLN	281 525,00 PLN	Polska	Izba Rzemieślnicza oraz MŚP w Katowicach
Katowice	Pomysłowi ludzie, wykwalifikowane kadry, innowacyjne i efektywne przedsiębiorstwa handlowe (2006-2007)	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	SPO RZL Działania 2.3a	299 302,75 PLN	249 945,14 PLN	Polska - woj. śląskie	FRDL
Katowice	Wsparcie na usługi informacyjne w Punkcie Konsultacyjnym w Zabrze (2006-2007)	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	SPO WKP 1.1.1 i Budżet Państwa	191 385,00 PLN	191 385,00 PLN	Polska - woj. śląskie	FRDL
Kielce	Od ilości do jakości – c.d. polskich doświadczeń z realizacji reformy oświatowej (2006)	Fundacja im. Stefana Batorego	Program Wschód Wschód	107 319,98 PLN	82 490,00 PLN	Serbia i Czarnogóra	FRDL
Kielce	Samorządni obywatele w zjednoczonej Europie (2006-2007)	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji	Program SOCRAATES – GRUNDTVIG	9 500,00 EUR	8 550,00 EUR	Polska - woj. świętokrzyskie	FRDL
Kielce	Sollefteå youth access to Europe (2005-2006)	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu MŁODZIEŻ	Program Wspólnoty Europejskiej MŁODZIEŻ		1 361,00 EUR	Szwecja	FRDL
Kielce	Dynamic Youth (2005-2006)	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu MŁODZIEŻ	Program Wspólnoty Europejskiej MŁODZIEŻ		1.250,00 EUR	Portugalia	FRDL
Kielce	Szkolenia podnoszące jakość projektów realizowanych w ramach Programu MŁODZIEŻ w woj. świętokrzyskim i części woj. mazowieckiego (2005-2006)	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu MŁODZIEŻ	Program Wspólnoty Europejskiej MŁODZIEŻ		6 074,39 EUR	Polska	FRDL

www.frdl.org.pl

SPRAWOZDANIE ROCZNE 2006

Kielce	Szkolenia podnoszące jakość projektów realizowanych w ramach programu MŁODZIEŻ w woj. świętokrzyskim i części woj. mazowieckiego (2006-2007)	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu MŁODZIEŻ	Program Wspólnoty Europejskiej MŁODZIEŻ		4 000,00 EUR	Polska - woj. świętokrzyskie i mazowieckie	FRDL
Kielce	Animation and support of the activity: Casa protetta ROIR (2005-2006)	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu MŁODZIEŻ	Program Wspólnoty Europejskiej MŁODZIEŻ		672,00 EUR	Włochy	FRDL
Kielce	Animation auprès de jeunes adultes ayant des difficultés médico-psychologiques (2005-2006)	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu MŁODZIEŻ	Program Wspólnoty Europejskiej MŁODZIEŻ		751,00 EUR	Francja	FRDL
Kielce	Surfing on HMS Leuchie (2005-2006)	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu MŁODZIEŻ	Program Wspólnoty Europejskiej MŁODZIEŻ		1 136,00 EUR	Wielka Brytania	FRDL
Kielce	Legendary Feasibility Visit – wizyta przygotowawcza (2006)	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu MŁODZIEŻ	Program Wspólnoty Europejskiej MŁODZIEŻ		1 636,00 EUR	Włochy, Hiszpania, Rumunia, Polska	FRDL
Kielce	Fair play – in the field and in the life (2005-2006)	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu MŁODZIEŻ	Program Wspólnoty Europejskiej MŁODZIEŻ		1 057,00 EUR	Finlandia	FRDL
Kielce	Ludzie i religie (2004-2007)	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu MŁODZIEŻ	Socrates GRUNDVIG2 Projekty Partnerskie Dot. Kształcenia Dorosłych		12 638,80 EUR	Polska (polski komponent)	Muzeum w Kozmaruku, Słowacja
Kielce	Świętokrzyskie dla Serbii – najlepsze praktyki samorządowe (2006)	Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP	Pomoc zagraniczna w 2006 roku	241 911,02 PLN	210 027,02 PLN	Serbia	FRDL
Kielce	Z Ukrainy do zjednoczonej Europy – podnoszenie jakości pracy szkół (2006)	Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP	Pomoc zagraniczna w 2006 roku		119 766,00 PLN	Ukraina	FRDL

OŚRODEK	NAZWA PROJEKTU	INSTYTUCJA KONTRAKTUJĄCA	LINIA BUDŻETOWA	BUDŻET PROJEKTU	PRZYZNANA DOTACJA	KRAJ	LIDER PROJEKTU
Kielce	Do it creatively (2006)	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu MŁODZIEŻ	Program Wspólnoty Europejskiej MŁODZIEŻ	3 041,00 EUR	3 041,00 EUR	Polska	FRDL
Kielce	W partnerstwie siła (2005-2007)	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Warszawie	SPO RZL Działanie 1.4		469 050,38 PLN	Polska	FRDL
Kielce	Europe Direct (2006)	Urząd Komitetu Integracji Europejskiej	Założenie i zarządzanie siecią transferu informacji Europe Direct w Polsce		15 300,52 EUR	Polska - woj. świętokrzyskie	FRDL
Kraków	Róbmy radio (2006)	Centrala Kształcenia Politycznego LZT z Turynii, Niemcy		7 155,18 PLN	7 155,18 PLN	Niemcy, Polska	FRDL
Kraków	Mozemy więcej – Partnerstwo na rzecz spółdzielni socjalnych (2005-2008)	Fundacja Fundusz Współpracy – Krajowa Struktura Wsparcia	Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski	2 735 689,00 PLN	2 735 689,00 PLN	Polska - woj. małopolskie	FRDL
Kraków	Umiem więcej – więcej i skuteczniej pomogę (2005-2006)	Ministerstwo Gospodarki i Pracy	SPO RZL Działania 1.5	460 312,10 PLN	455 707,10 PLN	Polska - woj. małopolskie	FRDL
Kraków	Integracja – europejski kierunek rozwoju Czarnogóry (2006)	Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP	Pomoc zagraniczna w roku 2006	266 826,00 PLN	249 176,00 PLN	Czarnogóra	FRDL
Kraków	Dojrzały biznes (2005-2006)	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Phare 2003	142 655,42 EUR	128 357,84 EUR	Polska - woj. małopolskie	FRDL
Kraków	Wsparcie na usługi informacyjne (2005-2006)	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Budżet Państwa, dotacja celowa	288 180,00 PLN	288 180,00 PLN	Polska - woj. małopolskie	FRDL
Kraków	Wsparcie na prowadzenie Punktu Konsultacyjnego Lokalnego. Budowa sieci Punktów Konsultacyjnych w ramach KSU (2005-2007)	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	SPO WKP Poddziałanie 1.1.1	293 502,00 PLN	293 502,00 PLN	Polska - woj. małopolskie	FRDL
Kraków	Akademia Zarządzania – systemowy cykl szkoleń dla MSP (2005-2008)	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	SPO RZL Działanie 2.3.		2 454 071,85 PLN	Polska - woj. małopolskie	FRDL

www.frddi.org.pl

SPRAWOZDANIE ROCZNE 2006

Kraków	Moja firma - wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w Małopolsce (2005-2007)	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego	ZPORR Działanie 2.5	880 409,33 PLN	747 076,00 PLN	Polska - woj. małopolskie	FRDL
Kraków	Centrum mikroprzedsiębiorczości – promocja dobrych pomysłów (2005-2007)	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego	ZPORR Działanie 2.5		756 920,00 PLN	Polska - woj. małopolskie	FRDL
Kraków	E-learning: nowoczesne narzędzie szansą nauczyciela na rynku pracy (2005-2006)	Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie	ZPORR Działanie 2.1		444 562,97 PLN	Polska - woj. małopolskie	FRDL
Kraków	Inwestycja w wiedzę gwarancja sukcesu na rynku pracy (2006)	Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie	ZPORR Działanie 2.1		235 146,60 PLN	Polska - woj. małopolskie	FRDL
Kraków	Enterprising Exchange Academy (2006-2007)	South East England Development Agency (Sekretariatat GROW)	Działanie Business Growth Regionalnej Operacji Ramowej GROW w ramach INTERREG III C Zachód	319 405,50 EUR	78 477,06 EUR	Polska - woj. małopolskie, Wlk. Brytania	Business Link Solutions, Oxford, Wlk. Brytania
Kraków	Małopolski Rynek Pracy – diagnoza na podstawie analizy porównawczej wybranych powiatów (2005 - 2006)	Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie	ZPORR Działanie 2.1	325 185,73 PLN	325 185,73 PLN	Polska - woj. małopolskie	FRDL
Kraków, Olsztyn	Akademia Samorządowa nad brzegami Dniestru (2006)	Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP	Pomoc zagraniczna w roku 2006	271 604,00 PLN	258 754,00 PLN	Mołdowa	FRDL
Lublin	Przejrzyście samorząd na Ukrainie – etap II (kontynuacja) (2006)	Fundacja Współpracy Polsko-Ukraińskiej	PAUCI	32 486,00 PLN	29 575,00 PLN	Ukraina	FRDL
Lublin	Przejrzyście samorząd na Ukrainie – etap II (2006)	Fundacja Współpracy Polsko-Ukraińskiej	PAUCI	55 665 PLN	47 922,00 PLN	Ukraina	FRDL
Lublin	Przejrzyście samorząd na Ukrainie – edukacja samorządów ukraińskich z zakresu nowoczesnego zarządzania administracją publiczną (2006)	Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP	Pomoc zagraniczna w 2006 r.		223 484,72 PLN	Ukraina	FRDL
Lublin	Zainwestuj w siebie - zostań doradcą ds. pozyskiwania środków finansowych na rozwój obszarów wiejskich i rolnictwa	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie	ZPOPR Działanie 2.3	245 798,80 PLN	245 798,80 PLN	Polska - woj. lubelskie	FRDL
Lublin	Specjalista ds. turystyki wiejskiej – od rolnictwa do sektora usług	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie	ZPOPR Działanie 2.3.	574 833,00 PLN	574 833,00 PLN	Polska - woj. lubelskie	FRDL

OŚRODEK	NAZWA PROJEKTU	INSTYTUCJA KONTRAKTUJĄCA	LINIA BUDŻETOWA	BUDŻET PROJEKTU	PRZYZNANA DOTACJA	KRAJ	LIDER PROJEKTU
Lublin	Opiekunka dziecka lub osoby starszej – nowe kwalifikacje, nowe możliwości	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie	ZPOPR Działanie 2.3.	382 332,00 PLN	382 332,00 PLN	Polska - woj. lubelskie	FRDL
Lublin	Profesjonalny pracownik administracji – doskonalenie umiejętności zawodowych drogą do sukcesu na rynku pracy (2006 - 2007)	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie	ZOPR Działanie 2.1	756 674,00 PLN	756 674,00 PLN	Polska - woj. lubelskie	FRDL
Lublin	Specjalista ds. zarządzania projektami europejskimi. Wyższe kwalifikacje Twoją szansą na rynku pracy (2006 - 2007)	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie	ZOPR Działanie 2.1		672 531,00 PLN	Polska - woj. lubelskie	FRDL
Olsztyn	Dołącz do nas (2006)	Fundacja im. Stefana Batorego	Partnerstwo Inicjatyw Społecznych Niemcy-Polska-Obwód Kaliningradzki	10 145,00 EUR	8931,00 EUR	Niemcy, Polska, Rosja (Obwód Kaliningradzki)	FRDL
Olsztyn	Studia podplomowe dla pracowników instytucji rynku pracy (2006 - 2007)	Ministerstwo Gospodarki i Pracy - Departament Wdrażania EFS	SPO RZL Działanie 1.1	513 710,00 PLN	513 710,00 PLN	Polska - woj. warmińsko-mazurskie	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Olsztyn	Przedsiębiorczość drogą do sukcesu zawodowego (2005 - 2007)	Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Olsztynie	SPO RZL Działanie 2.5	681 212,00 PLN	612 682,00 PLN	Polska - woj. warmińsko-mazurskie	FRDL
Olsztyn	Twój pomysł – Twoja praca – Wspólna przyszłość (2005 - 2007)	Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Olsztynie	SPO RZL Działanie 2.5	681 212,00 PLN	612 682,00 PLN	Polska - woj. warmińsko-mazurskie	FRDL
Olsztyn	Zostań przedsiębiorcą w podregionie elbląskim (2006 -2008)	Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Olsztynie	SPO RZL Działanie 2.5	834 397,52 PLN	834 397,52 PLN	Polska - woj. warmińsko-mazurskie	FRDL
Olsztyn	Free Learning (2005 - 2007)	Włoska Narodowa Agencja Programu Leonardo da Vinci	Leonardo da Vinci	366 114,00 EUR (w tym dla FRDL: 38 149,00 EUR)	29 075,00 EUR	Włochy, Czechy, Rumunia, Polska	Volontari nel mondo Focsiv

www.frdl.org.pl

SPRAWOZDANIE ROCZNE 2006

Olshzyn	Dostosowanie umiejętności i kwalifikacji zawodowych przyszłej kadry pracowniczej regionu Warmii i Mazur do wymogów rynku pracy – praktyki studentów UWM w przedsiębiorstwach (2006 - 2008)	Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie	ZPORR Działanie 2.1	1 165 674,03 PLN	1 165 674,03 PLN	Polska	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Opole	Opolski e-Rzemieślnik – Działanie 2 (2005 - 2008)	Fundacja Fundusz Współpracy – Krajowa Struktura Wsparcia	Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski	6 160 999,44 PLN	6 160 999,44 PLN	Polska – woj. opolskie	FRDL
Opole	Szkolenia podnoszące jakość projektów realizowanych w ramach programu MŁODZIEŻ w woj. opolskim (2005-2006)	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji Narodowa Agencja Programu Młodzież	Program Wspólnoty Europejskiej Młodzież	2 536, 67 EUR	2 536, 67 EUR	Polska – woj. opolskie	FRDL
Opole	Program ekozespołów, czyli program ekologicznego stylu życia (2006)	Gmina Opole	WFOŚiGW w Opolu	5 970,00 PLN	5 970,00 PLN	Polska – woj. opolskie	FRDL
Opole	Alfa & Omega (2006-2007)	Ministerstwo Gospodarki i Pracy	SPO RZL Działanie 1.5	249 000,00 PLN	249 000,00 PLN	Polska – woj. opolskie	FRDL
Opole	Partnerstwo na rzecz profesjonalizacji III Sektora (2006-2007)	Ministerstwo Gospodarki i Pracy (instytucja zlecająca), Fundacja Fundusz Współpracy (Krajowa Struktura Wsparcia)	Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski	195 714,00 PLN	195 714,00 PLN	Polska – woj. opolskie	Śląskie Forum Organizacji Socjalnych KAFOS
Opole	Komunikacja i skuteczne zarządzanie warunkiem bezpieczeństwa w regionie (2006-2007)	Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu	ZPORR Działanie 2.1	279 049,00 PLN	279 049,00 PLN	Polska – woj. opolskie	FRDL
Poznań	Mikroregion Wielkopolskiego Parku Narodowego – Zielone Płuca Wielkopolski (2006)	Fundacja Fundusz Współpracy	Phare 2003	55 296,78 EUR	55 296,78 EUR	Polska - woj. wielkopolskie	Stowarzyszenie „Partnerzy dla Samorządu”
Poznań	Młodzieżowa Akademia Liderów Lokalnych (2006)	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	Rządowy Program - Fundusz Inicjatyw Obywatelskich	187 555,91 PLN	149 655,68 PLN	Polska - woj. wielkopolskie	FRDL
Poznań	Chcę, mogę pracować. Wejście osób niepełnosprawnych na otwarty rynek pracy (2006-2007)	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	SPO RZL Działanie 1.4	1 047 982,30 PLN	1 015 451,55 PLN	Polska - woj. wielkopolskie	FRDL

OŚRODEK	NAZWA PROJEKTU	INSTYTUCJA KONTRAKTUJĄCA	LINIA BUDŻETOWA	BUDŻET PROJEKTU	PRZYZNANA DOTACJA	KRAJ	LIDER PROJEKTU
Poznań	Młodzieżowe Banki Inicjatyw Lokalnych (2005-2006)	Fundacja im. Roberta Boscha, poprzez Polską Fundację Dzieci i Młodzieży	Młodzieżowe Banki Inicjatyw Lokalnych	13 530,00 PLN	13 530,00 PLN	Polska - woj. wielkopolskie	FRDL
Poznań	Twój pomysł – Twoja praca – wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą w powiecie kościańskim (2005-2007)	Urząd Marszałkowski Woj. Wielkopolskiego	ZPORR Działanie 2.5	710 410 PLN	710 410 PLN	Polska - woj. wielkopolskie	FRDL
Poznań	Efektywne zarządzanie projektami UE (2006-2007)	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu	ZPORR Działanie 2.1	390 152,12 PLN	390 152,12 PLN	Polska - woj. wielkopolskie	FRDL
Poznań	Miejsca pracy w sektorze kultury (2006)	WYG International	Phare 2003			Polska - woj. wielkopolskie	WYG International
Rzeszów	Rozwój kwalifikacji zawodowych poprzez kursy j. angielskiego dla administracji publicznej (2006-2007)	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	ZPORR Działanie 2.1	346 552 PLN	346 552 PLN	Polska - woj. podkarpackie	FRDL
Rzeszów	Gościnny region - rozwój kwalifikacji zawodowych w zakresie obsługi turystów zagranicznych poprzez kursy j. angielskiego (2006-2007)	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	ZPORR Działanie 2.1	399 402,00 PLN	399 402,00 PLN	Polska - woj. podkarpackie	FRDL
Szczecin	Przejrzyście, etycznie i skutecznie – rozwój samorządu terytorialnego na Ukrainie (2006)	Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, poprzez Fundację Edukacja dla Demokracji	Polsko-Kanadyjska Współpraca Rozwojowa	283 545 PLN	234 315 PLN	Ukraina	FRDL
Szczecin	Budzenie społeczeństwa obywatelskiego przez działania krajoznawcze na Białorusi (2005-2006)	Fundacja Edukacja dla Demokracji	Region in Transition	109 320 PLN	86 500 PLN	Polska, Białoruś	FRDL
Szczecin	Jak zdobyć i zatrzymać 1% podatku w woj. zachodniopomorskim? (2006)	Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Departament Pożytku Publicznego	Fundusz Inicjatyw Obywatelskich	44 233,00 PLN	39 768,00 PLN	Polska - woj. zachodniopomorskie	FRDL
Szczecin	Turystyka regionalna – szansa rozwoju lokalnego na Białorusi. Szkolenia dla działaczy lokalnych (2006)	Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP	Pomoc zagraniczna 2006	214 395,00 PLN	169 745,00 PLN	Polska, Białoruś	FRDL
Biuro Zarządu	Język migowy dla mazowieckich pracowników samorządowych (2006)	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	SPO RZL Działanie 1.4		70 126,00 PLN	Polska - woj. mazowieckie	FRDL

www.frdl.org.pl

SPRAWOZDANIE ROCZNE 2006

Warszawa (WC DL/ Biuro Zarządu)	Życie zaczyna się po 40. (Działanie 2) (2005-2007)	Ministerstwo Gospodarki i Pracy (instytucja zleca- jąca), Fundacja Fundusz Współpracy (Krajowa Struktura Wsparcia)	Program Inicjatywy Współnotowej EQUAL dla Polski	880 000,00 PLN	70 126,00 PLN	Polska	administrator: Polski Komitet Pomocy Społecznej - Zarząd Woj. Świętokrzyskiego
Wrocław	Akademia Żaka (2005-2008)	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy w Wałbrzychu	ZPORR Działanie 2.1		1 035,325,65 PLN	Polska - woj. dolnośląskie	FRDL
Wrocław	Rozwój kwalifikacji zawodowych w zakresie obsługi turystów zagranicznych – specjalisty- czne kursy języków obcych dla osób pracują- cych (2005-2008)	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy w Wałbrzychu	ZPORR Działanie 2.1		740 226,00 PLN	Polska - woj. dolnośląskie	FRDL
Wrocław	Profesjonalna obsługa klienta (2006-2007)	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy w Wałbrzychu	ZPORR Działanie 2.1	790 403,00 PLN	790 403,00 PLN	Polska - woj. dolnośląskie	FRDL
Wrocław	Rodzic – pracownik – rozwój zawodowy rodziców podczas urlopu wychowawczego (2004-2008)	Ministerstwo Gospodarki i Pracy (instytucja zleca- jąca), Fundacja Fundusz Współpracy (Krajowa Struktura Wsparcia)	Program Inicjatywy Współnotowej EQUAL dla Polski	Działanie 1 – 212 179,49 PLN, Działanie 2 – 4 409 766,41 PLN	4 621 945,90 PLN	Polska - woj. dolnośląskie, Niemcy, Francia, Włochy, Czechy	w Polsce: FRDL
Wrocław	Mobilizując dajesz szansę (2006-2007)	Ministerstwo Gospodarki i Pracy	SPO RZL Działanie 1.5	382 312,00 PLN	378 488,88 PLN	Polska - woj. dolnośląskie	FRDL
Zielona Góra	„Szansa bez munduru” Partnerstwo na rzecz rozwoju „Partnerstwo na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców terenów powojaskowych” (2006-2007)	Ministerstwo Gospodarki i Pracy (instytucja zleca- jąca), Fundacja Fundusz Współpracy (Krajowa Struktura Wsparcia)	Program Inicjatywy Współnotowej EQUAL dla Polski	949 608,00 PLN	949 608,00 PLN	Polska - woj. lubuskie	Grupa Antares Sp. z o.o.
Zielona Góra	Współpraca Ist-ngo – szansą rozwoju gmin (2006)	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (Departament Pozytku Publicznego)	Fundusz Inicjatyw Obywatelskich	57 831,21 PLN	51 831,21 PLN	Polska - woj. lubuskie	FRDL
Zielona Góra	Lubuski Samorządowy Ekspert Europejski (2005-2006)	Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze	EFIS priorytet 2, Wzmocnienie Rozwoju Zasobów Ludzkich ZPORR 2004-2006	72 000,00 PLN	72 000,00 PLN	Polska - woj. lubuskie	Lubuski Komitet Europejski

WARSZAWA
BIURO ZARZĄDU FRDL

dyr. Grażyna Wojciechowicz
01-552 Warszawa
Plac Inwalidów 10
tel.: 022 322 84 00
fax: 022 322 84 10
biuro@frdl.org.pl

BIAŁYSTOK
FRDL – Podlaskie Centrum

dyr. Małgorzata Anna Szewczyk
15-555 Białystok
ul. Dojlidy Fabryczne 26
tel.: 085 732 17 88
085 732 09 09
fax: 085 732 94 84
biuro.bialystok@frdl.org.pl

BYDGOSZCZ
FRDL – Pomorsko-Kujawskie Centrum
Demokracji Lokalnej w Bydgoszczy

dyr. Elżbieta Rusielewicz
85-005 Bydgoszcz
ul. Gdańska 5
tel./fax: 052 321 18 90
052 321 18 92
pkcdl@bydgoszcz.frdl.pl

GDAŃSK

**FRDL – Pomorskie Centrum
Samorządu Terytorialnego**

dyr. Sylwia Krysa
Gdyńskich Kosynierów 11
80-866 Gdańsk
tel.: 058 550 37 00
fax: 058 550 32 39
pcst@gdansk.frdl.pl

JELENIA GÓRA

**FRDL – Centrum Samorządu Lokalnego
w Jeleniej Górze**

dyr. Miłostawa Jarosz
Pl. Piastowski 27
58-560 Jelenia Góra
tel.: 075 75 59 087
075 75 57 040
tel./fax: 075 75 59 086
csl@csl.jgora.pl

KATOWICE

**FRDL – Ośrodek Kształcenia
Samorządu Terytorialnego
im. Waleriana Pańki**

dyr. Ewa Pytasz
ul. Mariacka 1
40-014 Katowice
tel./fax: 032 253 84 09
032 206 98 43
032 259 86 73
biuro@frdl.katowice.pl

KIELCE

**FRDL – Świętokrzyskie Centrum
w Kielcach**

dyr. Agnieszka Migoń
ul. Bodzentyńska 44a
25-308 Kielce
tel.: 041 344 66 30
041 343 00 38
041 344 41 60
tel./fax: 041 344 77 62
centrum@frdl.kielce.pl

KRAKÓW

**FRDL – Małopolski Instytut
Samorządu Terytorialnego i Administracji**

dyr. Krzysztof Lipski
ul. Szlak 73a
31-153 Kraków
tel./fax: 012 633 51 54
012 634 16 70
012 633 98 00
mistia@mistia.org.pl

Ośrodek w Tarnowie

ul. Sikorskiego 5
33-100 Tarnów
tel./fax: 014 621 22 16
tarnow@mistia.org.pl

LUBLIN

**FRDL – Regionalny Ośrodek
w Lublinie**

dyr. Monika Madejska
ul. Chopina 11/8
20-023 Lublin
tel./fax: 081 53 26 440
081 53 28 465
info@lublin.frdl.pl

ŁÓDŹ

**FRDL – Regionalne Centrum
w Łodzi**

dyr. Mariola Sobolewska-Pieniążek
ul. Rewolucji 1905 r. 9
90-273 Łódź
tel.: 042 632 63 19
fax: 042 632 34 81
biuro@lodz.frdl.pl

OLSZTYN

**FRDL – Ośrodek Samorządu Lokalnego
w Olsztynie**

dyr. Maciej Felski
ul. Pieniężnego 10
10-006 Olsztyn
tel.: 089 527 24 26
089 521 88 55
089 521 88 56
fax: 089 521 88 54
biuro@frdl.olsztyn.pl

OPOLE

**FRDL – Opolskie Centrum
Demokracji Lokalnej**

dyr. Magdalena Obrocka
ul. Krakowska 51
45-018 Opole
tel./fax: 077 454 48 29
077 453 68 25
biuro@opole.frdl.pl

POZNAŃ

**FRDL – Ośrodek Regionalny
w Poznaniu**

dyr. Iwona Janicka
Stary Rynek 27/28
61-772 Poznań
tel.: 061 853 34 33
061 856 08 82
tel./fax: 061 855 33 07
biuro@poznan.frdl.pl

RZESZÓW

**FRDL – Rzeszowski Ośrodek
Samorządu Terytorialnego**

dyr. Grzegorz Nowakowski
ul. Przesmyk 6
35-065 Rzeszów
tel.: 017 862 69 64
tel./fax: 017 850 74 20
biuro@frdl.rzeszow.pl

SZCZECIN

**FRDL – Centrum Szkoleniowe
w Szczecinie**

dyr. Dominik Górski
ul. M. Skłodowskiej-Curie 4
71-332 Szczecin
tel.: 091 486 15 69
091 486 15 74
091 486 26 73
fax: 091 487 85 22
szczfrdl@wsap.szczecin.pl

WROCŁAW

FRDL – Centrum Dolnośląskie

dyr. Szymon Gawryszczak
ul. Mennicza 1
50-057 Wrocław
tel.: 071 341 85 38
071 344 26 90
tel./fax: 071 372 41 21
biuro@frdl-cd.org.pl

ZIELONA GÓRA

FRDL – Ośrodek Regionalny w Zielonej Górze

dyr. Elżbieta Polak
ul. Boh. Westerplatte 9
65-034 Zielona Góra
tel.: 068 453 22 93
tel./fax: 068 453 22 92
lcszg@frdl.org.pl

WSAP im. Stanisława Staszica w BIAŁYMSTOKU

rektor: Barbara Kudrycka
15-555 Białystok
ul. Dojlidy Fabryczne 26
tel./fax: 085 732 12 93
wsap@wsap.edu.pl

WSAP w KIELCACH

rektor: Andrzej Bednarz
25-410 Kielce
ul. Staffa 7
tel./fax: 041 368 60 77
041 368 66 61
sekretariat@wsap-kielce.edu.pl

WSAP w ŁODZI

rektor: Tomasz Mordel
91-842 Łódź
ul. Tokarzewskiego 2
tel./fax: 042 616 25 82
rektorat@poczta.wsap.pl

WSAP w SZCZECINIE

rektor: Włodzimierz Puzyna
71-332 Szczecin
ul. M. Skłodowskiej-Curie 4
tel.: 091 486 15 42
091 486 15 43
fax: 091 486 15 44
biuro@wsap.szczecin.pl

RECAPITULATION OF ACTIVITIES CONDUCTED IN 2006

The Foundation in Support of Local Democracy has been operating on the basis of its programme strategy 2003-2008 hammered out jointly by the representatives of the whole organisation and updated in 2006. In accordance with its principles, FSLD has been carrying out activities in four areas:

1. Development of local self-governance and public administration
2. Civic society development
3. Local socio-economic development
4. Development of democracy in countries undergoing political transformations

They are indispensable for the functioning of a democratic society and are closely interrelated. The Foundation as a non-governmental organisation that supports local governments and is familiar with the specificity of the functioning of both environments often takes measures to build a bridge between public administration and NGOs. In 2006, such measures were represented by two projects: "Transparent Poland", which was aimed at promoting good practices of transparency in the functioning of local administration, and "Support for Regional and Local Communities in Counteracting Drug Abuse at the Local Level".

In 2006, traditional training was the main form of FSLD's activities. For 17 years of our organisation's existence, FSLD training courses have been attended in total by 815,031 people.

In 2006, the network of the Foundation's 16 Regional Centres organised 3,158 training events (all the forms including training offered by and commissioned from the Foundation, which was provided as part of projects and forum activities, as well as conferences and seminars). They were attended by 68,017 participants (during 88,013 training person-days).

The high quality of training offered by the Foundation is evidenced by the fact that the Civil Service Office and then the Chancellery of the Prime Minister commissioned it to implement three successive training projects aimed at improving qualifications of 13,200 central government officials.

Like in 2004 and 2005, FSLD training on EU structural policy instruments was provided under the auspices of the Ministry of Regional Development (initially the Ministry of Economy and Labour). In 2006, the Foundation obtained the Initial Certificate, i.e. an entry in the Register of entities running employment agencies as a HR consulting agency and a vocational counselling agency.

Advisory and consulting services are another important form of the Foundation's activities. Through its training offer and various initiatives, FSLD stimulates the continual improvement of qualifications and knowledge by the representatives of public authorities and administration, civic circles and entrepreneurs, and on the other hand it offers them technical support in planning and strategic decision-making.

The Foundation's three regional centres in Bydgoszcz, Katowice and Cracow supported the development of entrepreneurship on the basis of the Certificate of the National Services Network for Small and Medium-Size Enterprises (SMEs). The centre in Katowice obtained that certificate in 2006. All of them were running NSN Consulting Points (in Bydgoszcz, Cracow, Tarnów and Zabrze).

The task of the Regional Training Centre of the European Social Fund (ESF) in Podlasie, which operated at the Białystok centre, was to improve ESF project initiators' skills in preparing, implementing and managing projects and establishing local partnerships. Apart from that, the Youth Programme Regional Training Centre has been operating in Kielce since 2002 to support participation in extra-school education, and the Information Point of that programme has been active in Opole since 2005.

In 2006, the Foundation in Support of Local Democracy implemented 115 projects in all its activity areas. Those were primarily training and advisory projects. They focused on the improvement of the functioning of public administration and the development of a civic society. They supported NGOs and the mechanisms of their cooperation with local governments (25% of projects), economic development, entrepreneurship

I
P
.
G
r
O
.
I
P
f
r
f
.
W
W
W

and counteracting unemployment (42% of projects). They also covered the issues of internal EU integration and international and cross-border cooperation (16,5% of projects). That group included projects focusing on the European exchange of volunteers as part of the "Youth" Programme's activities. The last group was represented by projects aimed at sharing Polish experiences from political transformations with countries currently undergoing such transformations (16,5% of projects).

Funds for their implementation were obtained through participation in open tenders and grant competitions. The Foundation implemented also projects to commission. Like in 2005, the majority of its projects (73%) was financed from EU funds. Apart from that, FSLD obtained monies from domestic and foreign government funds and NGOs.

The Foundation implements national and interregional projects coordinated by its Board Office in Warsaw as well as individual projects at the regional centre level. In 2006, 43% of projects were implemented as the continuation of activities commenced in previous years.

Local government forums are a particularly important and constantly developing form of providing continual education to public administration staff by FSLD. They serve the purpose of integrating professional circles, ensuring their mutual support, expanding knowledge, improving skills necessary in a given profession or on a given position. In 2006, there were 73 forums.

The Foundation organises conferences, debates and seminars across Poland. They are often part of implemented projects. There were 89 such events in 2006.

Since the mid 1990s, FSLD has been carrying out activities in countries undergoing political and economic transformations to share Polish experiences from establishing the political system and the functioning of local government, citizens' activity and socio-economic development at the local and regional level. In 2006, they covered the following countries: Azerbaijan, Belarus, Croatia, Georgia, Moldova, Serbia, Montenegro, Russia and Ukraine. The Foundation is member of the "Zagranica" Group, which is open to Polish NGOs implementing assistance programmes for other countries.

FSLD has taken efforts to disseminate the issues of its activities on a wide scale at the national and regional level. By virtue of its cooperation contract with the *Gazeta Samorządu i Administracji* biweekly, the Foundation is regularly provided with its own information page in that magazine. Some projects involve cooperation with the media (e.g. cooperation with the *Gazeta Sotecka* monthly on the implementation of the project entitled: "Village Administrators and Rural Leaders: Women Manage Polish Villages"). Contacts and cooperation with the media played a particularly important role also in the implementation of individual projects (e.g. TVP3 Białystok broadcast 6 parts of a soap opera within the framework of a project entitled "Finding Your Real Self", IROP Activity 1.5). In addition to that, FSLD cooperated closely first of all with the Polish Press Agency Local Government Service, the NGO portal at www.ngo.pl, TVP3, and other media. The Foundation's events were organised under media patronage.

The post-secondary schools of public administration established in the early 1990s by FSLD's founders, which were converted later into the Colleges of Public Administration (CPA) in Białystok, Kielce, Łódź and Szczecin, have a separate legal capacity but they closely cooperate with the Foundation and serve as its technical support. So far, CPAs have had 9,952 graduates, of which in 2006 alone there were 1,792 graduates who attended full-time, extramural and postgraduate courses of study. In the Rzeczpospolita daily's and the *Perspektywy* weekly's ranking of higher education institutions organised at the beginning of 2007, the Stanisław Staszic CPA in Białystok was ranked 1st once again in the Non-State Undergraduate University category, and the CPA in Łódź moved from the 15th to the 6th position.

The Foundation and the colleges together conduct publishing activities. The year 2006 was closed with 34 publications. The most important title was *ABC samorządu terytorialnego - poradnik nie tylko dla radnych* (*ABC of the Local Government – A Guide Not Only for Councillors*), which was published as technical aid for local government people elected in autumn 2006. The book was an updated version of *Poradnik dla radnych (A Guide for Councillors)* published in 2002. Both publications were financed from the Friedrich Naumann Foundation's Grant. Training and promotional materials (reports, leaflets, etc.) were also issued.

The year 2006 saw two major changes in the Foundation's structure. At the end of the year, its centre in Sopot was re-established as an independent regional centre under the name of FSLD – Pomorskie Local Government Centre. The centre functioned temporarily between 2002 and 2006 as a branch of the Małopolska Institute of Local Government and Administration in Cracow. At the same time, its headquarters was moved to Gdańsk. Apart from that, starting from 1 September, the Warsaw Centre of Local Democracy (WCLD) operating in Mazowsze became part of the FSLD Board structure as the Training and Consulting Department.

In 2006, three FSLD centres had the ISO Certificate: the Pomorsko-Kujawskie Centre of Local Democracy in Bydgoszcz, the Małopolska Institute of Local Government and Administration in Cracow, and the Walerian Pańko Local Government Training Centre in Katowice.

The year 2006 was a period of important personnel changes in the Foundation. First of all, a three-year term of office of FSLD Board of Directors members expired (31 May). Three of the existing members resigned from the Board for its next term: Janusz Kindler, Jan Olbrycht and Wiesław Sikorski. To replace them, the FSLD Board of Trustees appointed Jan Cieślík, Adam Puza, Grażyna Praweńska-Skrzypek and Bogdan Zdrojewski. The following persons are still its members for the next term: Elżbieta Hibner, Joanna Starega-Piasek, Adam Kowalewski (Chairman) and Jan Król (Deputy Chairman). 30 November was the last day of a three-year term of office of the FSLD Executive Committee. The new Committee was appointed on 1 December and its members are as follows: Barbara Imiołczyk – Chairperson, Hanna Szczeblewska – Deputy Chairperson, Irena Peszko – member and Jan Chrobak – the only new Board member.

Changes were also connected with FSLD employees' success in local government elections. Roman Ciepiera, the deputy director of the Małopolska Institute of Local Government and Administration in Cracow, became Deputy Marshal of the Małopolskie Voivodship, and Józef Suszyński, the director of the centre in Zielona Góra, is now Deputy Starost of the Poviát of Nowa Sól.

At the end of 2006, the Foundation's team was composed of 249 regular employees. Once again, some of them participated in the annual national meeting, which this time was held in Polanica in September. It focused on solving FSLD's dilemmas connected with the organisation's development and on outlining a strategy of future activities.

Currently, FSLD staff is taking an opportunity to improve its professional competence and skills thanks to the "FSLD Academy". It is a project co-financed by the European Social Fund and implemented under the supervision of the Ministry of Labour and Social Policy. It is used by 105 employees of the Foundation all over Poland, who participate in training, postgraduate studies, and English language courses.

Volunteers and trainees play a more and more important role in the functioning of our offices. In this way, we give the youth an opportunity to gain professional experience. In many cases, as a result of this cooperation, they become the Foundation's employees.

A book of training and promotion standards is already binding in the Foundation. Currently, a uniform employee appraisal and financial management system is being implemented in the whole network.

The Foundation is one of the co-origators of the National Forum of Non-Governmental Organisations (NFNGO). In 2006, its representative was deputy chairman of the NFNGO Board. Apart from that, FSLD representatives were members of national Monitoring Committees for structural funds and national Steering Committees on structural funds, as well as Regional Steering Committees (RSC) and Regional Monitoring Committees (RMC). A FSLD representative is member of the Council on Public Benefit Activities at the Minister of Labour and Social Policy.

FSLD is also the founding member of the Polish Chamber of Training Companies. It is member of the European Network of Training Organizations for Local and Regional Authorities of Europe, and its representative has been active in the organisation's authorities for several terms.

I
P
.
G
J
O
.
I
P
f
r
.
W
W
W

SPRAWOZDANIE ROCZNE 2006